

Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

3565 Tiszalúc, Gyöngyvirág u. 1/a

„Érezd jól magad!”

Óvodai pedagógiai program

Készítette:

**Kocsis Krisztina
Ondáné Tóth Henrietta
Oroszné Bobcsák Zita
Stionné Tokaji Judit**

**Fink Tamásné
igazgató**

Érvényes: 1999. szeptember 01-től

Módosítva: 2004. szeptember 01.

Módosítva: 2010. szeptember 01.

Módosítva: 2013. szeptember 01.

Módosítva: 2017. szeptember 01.

Módosítva: 2021. szeptember 01.

Módosítva: 2025. szeptember 01.

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETÉS.....	3
II.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	4
III.	AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE ÉS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÉNEK ALAPELVEI	5
IV.	ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ALAPELVEI ÉS A FEJLESZTÉS CÉLJAI.....	7
V.	PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA.....	9
VI.	PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELADATRENDSZERE.....	10
VII.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	23
VIII.	NEMZETISÉGI NEVELÉS.....	27
IX.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATA.....	30
X.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ISKOLAI ÉLETMÓDRA VALÓ ALKALMASSÁG	53
XI.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE, AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE.....	54
XII.	AZ ÓVODA SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI.....	58
XIII.	AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	60
XIV.	AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	65
XV.	AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	70
XVI.	TERVEZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	75
	EGYÉNI FEJLESZTÉS ÉS HÁTRÁNYKOMPENZÁLÁS	80
XVII.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	94
XVIII.	LEGITIMÁCIÓS NYILATKOZATOK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

I. BEVEZETÉS

Óvodai pedagógiai programunk a pedagógiával és pszichológiával foglalkozó tudományok meglévő elméleti és gyakorlati ismereteire támaszkodva, a helyi sajátosságokat is figyelembe véve kívánja biztosítani három éves kortól az iskolaérettség eléréséig a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését.

Ez a program megegyezik az intézményünkben 1990 óta folyamatosan kialakított nevelési gyakorlattal, és összhangban van az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával.

A pedagógiai program felülvizsgálata a hatályos jogszabályoknak megfelelően történik.

II. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
- A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve
- Az 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat

III.AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE ÉS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÉNEK ALAPELVEI

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

Az óvoda címe: 3565 Tiszalúc, Gyöngyvirág u. 1/a

Az óvoda telefonszáma: 46/ 598-222

Az óvoda e-mail címe: tiszalucovi@gmail.com

Az óvoda fenntartója: Tiszalúc Nagyközség Önkormányzata

OM azonosító: 028835

Az óvoda igazgatója: Fink Tamásné

A település bemutatása

Településünk ötezer körüli lelket számláló nagyközség Borsod – Abaúj –Zemplén Vármegyében. Miskolc és Szerencs között húzódik meg, gyönyörű környezetben közel a Tiszához.

A falu villany, víz, gáz, szennyvíz, telefon és közúti ellátottsága jónak mondható. Községünk rendelkezik az alapvető ellátásokhoz szükséges feltételekkel: védőnői- orvosi rendelőkkel, óvodával, iskolával, gyógyszertárral, postahivatallal, kenyérgyárral, különböző boltokkal, üzletekkel.

A rendszerváltás után a legtöbb embernek munkát adó termelőszövetkezet, varroda, tejüzem megszűnt, így az emberek jó része munkanélküli lett. Munkalehetőség sajnos a közeli nagyvárosban is csak korlátozott számban adódott. Az utóbbi években a szakképzetlen munkaerő beiskolázásával némiképpen nőttek az elhelyezkedés esélyei.

Mivel óvodánk falusi környezetben található, nagy hangsúlyt fektetünk a természet adta lehetőségek kihasználására, a természet szeretetére, olyan egészséges környezet kialakítására, mely harmonikusan fejleszti a gyermekek személyiségét, növeli biztonságérzetüket.

Óvodakép, gyermekkép

Óvodaképünk és gyermekképünk egymással szorosan összefügg, egymástól nem választható el. Legfontosabb alapelvünk, hogy a gyermek EMBER: olyan egyszeri, egyedi és megismételhetetlen lény, akit szeretet és tisztelet kell hogy körülvegyen, akit méltó jogok és körülmények illetnek meg. Intézményünkben minden és mindenki értük van. Munkánk során arra törekszünk, hogy óvodásaink biztonságot sugárzó, nyugodt légkörben növe fogékonyak legyenek a jóra és a szépre, legyenek érdeklődők, nyitottak a világ dolgai és egymás iránt, ismerjék fel saját értékeiket, legyenek képesek bízni önmagukban. A fentiekből következik, hogy óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll. A gyermeknek, mint egyénnek és társadalmi lénynak az érdeke és szükséglete alapvetően meghatározza a munkánkat. Figyelembe kell vennünk, hogy a gyermekek egyéni adottságokkal, sajátos érési-fejlődési ütemmel rendelkeznek, különbözőek óvodáskor előtti tapasztalataik, ismereteik, más és más családi és környezeti hatások érik őket.

Fontos, hogy a családi nevelést segítve, kiegészítve, szükség esetén tapintatosan korrigálva lássuk el feladatainkat. Ugyanakkor tudomásul vesszük és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermeknevelésben, a gyermekkel kapcsolatos döntések meghozatalában, s ebben legjobb szakmai tudásunk szerint, partneri módon segítjük őket. Törekszünk arra, hogy a gyermekek, szülők pedagógusok megismerhessék egymást, kialakulhasson közöttük egy bizalmon alapuló kapcsolat, amelyben képesek a másik ember megértésére és elfogadására, a másság tolerálására. Csak ilyen családias, kiegyensúlyozott, nyitott légkörben valósítható meg a gyermekek harmonikus testi, értelmi és szociális képességeinek egyéni, és életkor-specifikus alakítása a közösségben végezhető változatos játék-munka-tanulási tevékenységformákon keresztül. Sarkalatos pontnak tekintjük, hogy saját eszközeinkkel, lehetőségeinkkel részt vállaljunk a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtésében, keressük a módját a tehetséges gyerekek felkarolásának, biztosítjuk a kisebbséghez tartozók identitásának megőrzését, megerősítését. A fentiek még nagyobb hangsúlyt kapnak, ha figyelembe vesszük a környező társadalmi valóságot, az elanyagiasodást, a településünkön még létező munkanélküliséget, a leszakadó rétegek kilátástalannak tűnő helyzetét.

Igyekszünk jelenkorunk értékeit rugalmasan beengedni az óvodába, de kiszűrni a divatos, inkább ártó hatásokat.

Szeretnénk olyan gyermekeket nevelni, akik az óvodáskor végére megfelelnek az iskolai alkalmasság igényének, akik felnőve rendelkeznek majd a társadalom számára is hasznos

olyan egyéni képességekkel, amelyek birtokában el tudnak igazodni, be tudnak illeszkedni gyorsan változó világunkba.

IV. ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ALAPELVEI ÉS A FEJLESZTÉS CÉLJAI

Alapelveink:

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- Óvodánkban az óvodai nevelés a személyiség teljes körű kibontakoztatására, az emberi (gyermeki) jogok és alapvető szabadság tiszteletben tartására irányul.
- Minden gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övez.
- Az óvodás gyermekek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- Nevelésüket a gyermekek egyéni sajátosságainak, különbségeinek felmérésére, megértésére és differenciált fejlesztésére építjük.
- A szeretetteljes légkör biztosítása, a gyermekek óvása, védelme, érdekeinek érvényre juttatása, a szabadság és korlátok, a fegyelem ésszerű keretek közé foglalásával történik.
- A másokat megértő, együttérző, segítő, tisztelő, udvarias magatartásformák kialakítása az emberi-, társas kapcsolatok fejlesztése érdekében kiemelkedő fontossággal bír.
- A szülőkkel és a családokkal történő kapcsolat hatékonyságának növelése a nevelő-oktató-fejlesztő munka eredményességének és a gyermekek optimális fejlesztésének, fejlődésének elősegítése érdekében.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- Multikulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.

Az óvodánk nevelési célja:

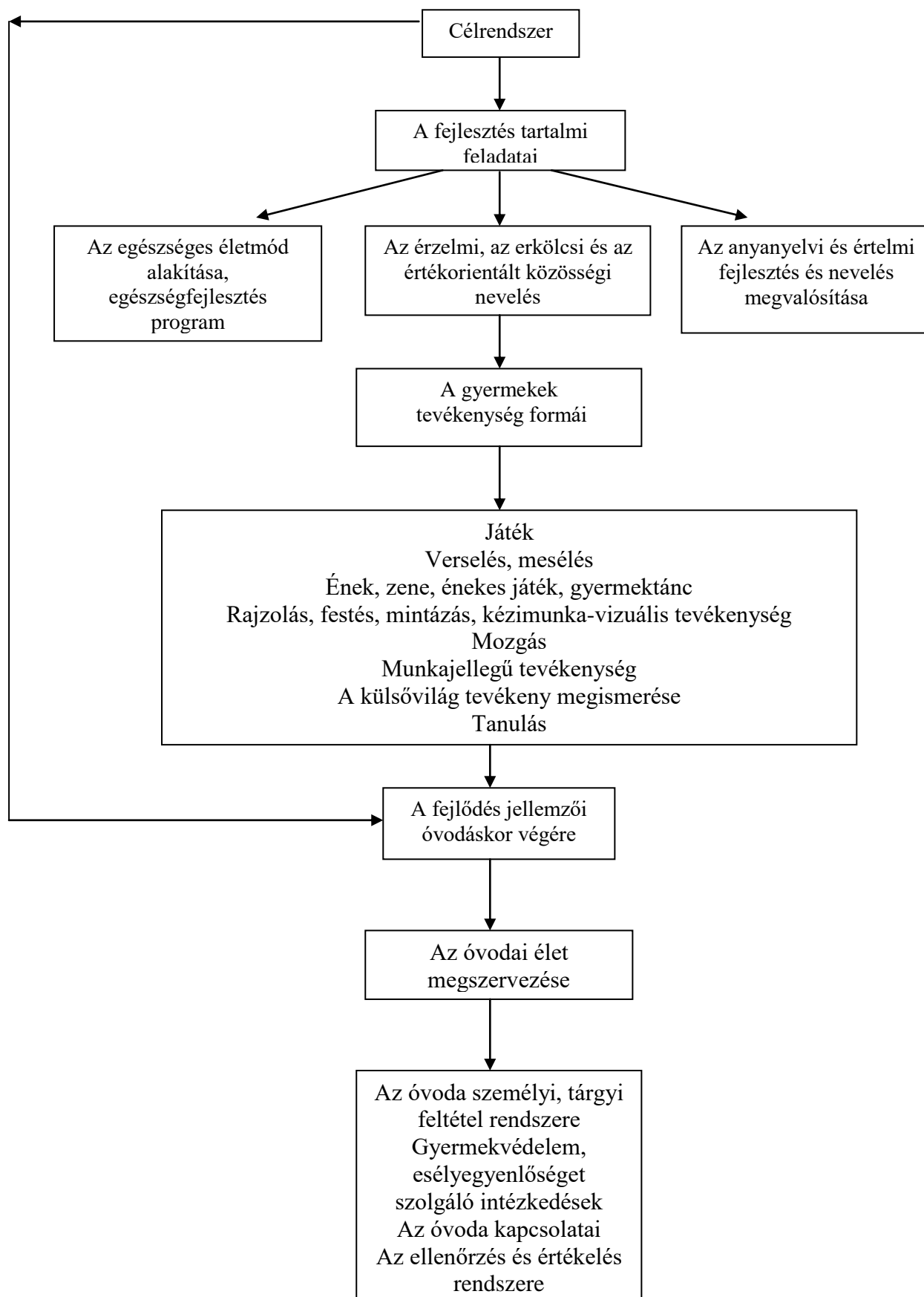
Az óvoda köznevelési rendszerünk szerves része, szakmailag önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője.

Célja: három éves kortól az iskolába lépésig a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a személyiség kibontakoztatásának segítése.
- Hátránycsökkentés.
- A tehetséges, kiemelkedő képességű gyermekek felismerése.
- Igény esetén (Nkt. 89§ (2) nemzetiség óvodai nevelés megvalósítása, a gyermekek életkori sajátosságainak és az egyéni fejlettségének megfelelően.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése, önazonosságuk megőrzésének biztosítása.

V. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

VI. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELADATRENDSZERE

Általános feladataink

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A Pedagógiai Program nevelési keretét egyfelől a gyermekek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúra átadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

Fontosnak tartjuk, hogy az általunk nevelt gyermekek képesek legyenek a valóság megértésére, formálására, fejlődjenek azon képességeik, amelyek birtokában kialakul normakövető magatartásuk, értékorientációjuk.

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségvédelem

Célja: az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása és a gyermekek testi és lelki fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermek testi képességeinek fejlődésének elősegítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az öltözködés, a pihenés, az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés szokásainak alakítása, belső igényké fejlesztése,
- a gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes, és biztonságos környezet megteremtése, és megőrzésének a környezet megóvására irányuló szokások alakítása,
- étkezés során különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére törekvés,

- zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához,
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Területei

Gondozás, személyi higiéné

- A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése.
- A gondozási feladatok teljesítése, bensőséges gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez.
- A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása segítheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek, megértőnek kell lennünk.
- Olyan körülményeket és helyzeteket igyekszünk teremteni, amelyben a gyermekek igényévé válik saját maguk, környezetük rendjének, rendezettségének megléte.
- A papírzsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermek figyelmét, annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére.
- Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és öltözködés összefüggésének megismertetése, egymáshoz igazítása.
- Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.
- Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat.
- Az óvodapedagógus, dajka bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egyrészt az óvodáskor végére szükségletté válhatnak.
- Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésével erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás) természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított.

Ehhez rendelkezésükre áll: szép nagy udvar, nagy füves játéktérrel, többfunkciós játékokkal, valamint az egyik óvodaépületen belül jól felszerelt tornaszoba is be van rendezve.

Mozgás

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, ezzel mintát szolgáltatunk a szülőknek is.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata a dajkával megosztva, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

A spontán és a mindennapos irányított, szervezett mozgásos tevékenységeken kívül évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel, lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék.

A helyi adottságok szerint a játék és mozgás mellett az étkezés (pl. uzsonna) is történhet a szabadban.

Fontos a környezetvédelmi tapasztalatok biztosítása és minél szélesebb körű megismerése.

Az élethez levegőre van szükség, van tiszta, illetve szennyezett levegő, (szellőztetés, séta, kirándulás) alkalmával győződhetünk meg erről, ennek milyenségét már kisgyermekkorban fontos elkülöníteni.

Pihenés

Fontos a nyugodt légkör biztosítása – az altatás hangulatához illő, halk zene, mese – a gyermek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembe vételével a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

- A gyermekek étrendjének minőségi és mennyiségi biztosítása.
- Előtérbe helyezni a vitaminban gazdag zöldség, gyümölcs, nem csak főtt formában, hanem nyersen is, modellt nyújtva a családnak is a korszerű táplálkozás kialakításához. A nyers gyümölcsökből, zöldségekből a gyermekekkel közösen készítünk gyümölcssalátát, rostos ivólevet.
- Egyéni szükséglet alapján speciális diétaigények kielégítése.

Egészségvédelem, edzés

- A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére, az egészséges tiszta környezet kialakítására: mindennapos portalanítás, fertőtlenítés, szellőztetés.
- A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében, lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban.
- A szabadban töltött idő alatt, fényvédő krémmel is óvni kell a gyermekeket a nap káros hatásaitól, az erős UV sugárzástól. 11 és 15 óra között kerülendő a szabadban tartózkodás.

Környezettudatos nevelés

A környezeti nevelés alapozza meg a gyerekek tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul. Úgy gondoljuk, hogy óvodáskorban a leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást.

A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is.

Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit, és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás, alkohol fogyasztás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda személyzetének.
- Az óvoda dolgozói mintát jelentenek a gyerekek számára.
- A gyermek előtt dohányzó és ittas felnőtt nagyobb hatást gyakorol, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda alkalmazottai nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.
- Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermekeknek kedvezőtlen minta szolgálhat.

A dohányzás, alkohol fogyasztás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések:

- a beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus is, de lehet a maga gyerek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, stb. kapcsolatban).
- fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és a vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás és az alkohol ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazhatjuk:

- séta, kirándulási élmények feldolgozása, értékének megbeszélése: füstmentesség, pormentesség: szabad mozgás, jó levegő, napsütés, napozás, annak veszélyei,
- az utca forgalmának, gépkocsik füstjének, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, és levegőjének, ivók és vendéglők külső képének megfigyelése,
- élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásuk levegőjéről, szórakozóhelyek, gyárkémények füstjéről, a családban dohányzók megszokott dohányzás helyeiről.
- Ismeretek átadása a dohányzás és az alkohol ártalmairól.

- Beszélgetés arról, milyen szeretnék lenni, ha nagy leszek: egészséges, edzett, erős, vidám, jókedvű, mit kell ezért tennem, mit kell elkerülni, elhatározni.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek:

A WHO definíciója:

„ A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magába foglalja a fizikai és /vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon, vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent: ha a szülő vagy a gondviselő elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármely területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás, erkölcsi és szociális fejlődés. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza a szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

- *Érzelmi elhanyagolás:* Az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretet kapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.
- *Fizikai elhanyagolás:* alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése is.

Gyermekebántalmazás: ha valaki sérülést, fájdalmat okoz gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – bár tud róla, vagy szemtanúja- nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

- *Fizikai bántalmazás:* az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához

vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár, stb.)

- *Érzelmi bántalmazás:* rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, amely súlyosan és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magába foglalja annak közvetítését, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett.
- Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárásokat (szobatisztaság idő előtti erőltetése, képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik még az állandó félelemérzet, szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem-, és fültanúja más bántalmazásának.
- *Szexuális bántalmazás:* a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá, amelyet tilt az adott társadalom jog és szokásrendje. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magába foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik a gyermek kényszerítésére, vagy készítésére bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolására, gyermekprostitúcióra, pornográf anyagok, felvételek készítésére.
- *Különleges ellátást és kezelést igényel:* ha gyerek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermek egy másik gyereket, vagy gyerekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

Baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás

Gyermek baleset: minden olyan baleset, amely akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő- óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk. Fontos, hogy a gyerekek tudják, hogy odafigyeléssel, óvatossággal a balesetek és a velejáró fájdalom elkerülhető.

- A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés magába foglalja a személyi és a tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak helyes használatát, folyamatos

ellenőrzését, karbantartását, a hibaforrások megszüntetését, sőt a biztonságos közlekedési szabályok betartását.

- A gyermekek ismerkedjenek meg a csoportban és az udvaron előforduló veszélyforrásokkal, a vészhelyzetekkel, a balesetek során elvégzendő teendőkkel (segítségkérés, a felnőttek értesítése).
- Ismerjék meg az alapvető balesetvédelmi szabályokat, vegyenek részt a tűzriadó próbán.
- A védő- óvó előírásokat a gyermekek életkorának megfelelően ismertetni kell. Az ismertetés ténye az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszerben kerül dokumentálásra.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- A gyermekek számára biztonságos környezetet teremt.
- A gyermek életkorának megfelelő párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Egészségnevelő munkájához kapcsolatot épít ki az egészségügyi szolgálat dolgozóival: védőnő, orvos.
- Ismereteket szerez a gyermek tartós betegségéről: allergia, asztma, stb.
- Tudatosan alakítja a környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat.
- Közös tevékenységekkel, a szülők bevonásával segíti a környezettudatos magatartás megalapozását (kupakok, műanyagpalackok, szelektív hulladékgyűjtés).
- Közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Szükség esetén jelzést tesz.
- Olyan szokásokat, és magatartási formákat alakít ki, amelyek alkalmasak a balesetek megelőzésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűködnek, öltözködnek, cipőt kötnek, szükség szerint használják a zsebkendőt.
- Helyre teszik, rendeltetésének megfelelően használják a tisztálkodási eszközöket, önállóan, esztétikusan terítenek, kultúráltan, igényüknek megfelelően étkeznek, készségszinten használják az evőeszközöket.

- Ruhájukat összehajtva, rendben tartják, ügyelnek környezetük rendjére, saját küllemükre.
- Szükségletüket képesek önállóan kielégíteni.
- WC-t, mosdót önállóan használják.
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik fogváltása, teste arányosan fejletté, teherbíróvá válik.
- Mozgása összerendezettebbé, harmonikusabbá válik.
- Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja, finommotorikája.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Össze tudják hasonlítani az egészséges és egészségtelen táplálékokat, ismerik tulajdonságaikat.
- Bátran részt vesznek az egészségügyi vizsgálatokon, tisztában vannak azok szükségességével, fontosságával.
- Vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára, betartják az elemi energiatakarékosági szokásokat (víz, áram).
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi szabályokat.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül, melyben megvalósulhat a gyermek személyiségének kibontakoztatása, az egyéni sajátosságok, képességek és érdekek figyelembe vételével.

Kétségtelen tény, hogy világszerte érzékelhető bizonyos átalakulás a családokban. Ez azonban nem jelentheti a családok megszűnését, jelentéktelenné válását, hiszen a családot, mint nevelési tényezőt sem napjainkban, sem a jövőben nem nélkülözhetjük.

Törekedni kell arra, hogy már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermekeket. A szocializáció szempontjából meghatározó közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozása fontos feladatunk. Ennek fontos színtere a BoldogÓvoda program, melynek célja, hogy a pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket, módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez, ezzel is segítve a mentális egészség megőrzését.

Intézményünk a 2018-19-es nevelési év óta a BoldogÓvoda cím tulajdonosa, melyet minden nevelési év kezdetén megújítunk.

Célunk:

- Erkölcsi-akaratí tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, önkifejező törekvések segítése.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, otthonosság, derű, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Alapozza meg a feladattudat, feladattartás az önállóságot.
- Óvodánk járuljon hozzá az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség igényeinek kialakulásához.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jó és szép tiszteletére és megbecsülésére.
- A nehezen szocializálódó, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében, ha szükséges, speciális fejlesztéssel, az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakember közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus viselkedése.
- Az óvoda valamennyi alkalmazottjának magatartása, egymáshoz való viszonya legyen a gyermekek számára minta értékű, szolgáljon példaként.
- Esélyteremtés a hazájukat elhagyni kényszerülő családokból érkező gyermekek számára.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- Az óvodapedagógus, mint a csoport életének irányítója és szervezője alakítson ki otthonos, derűs légkört, felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti jó kapcsolatot, rendszerint üdvözlje az érkezőket.

- A kölcsönös bizalom legyen az alapja a társas, csoportbeli kapcsolatoknak.
- Törekedjen a gyermekek minél alaposabb megismerésére.
- Alakítson ki a gyermekek szükségleteinek megfelelő rugalmas napirendet.
- Biztosítson lehetőséget a folyamatos, anyás beszoktatásra.
- Az ünnepeket, a csoportban hagyománnyá vált eseményeket úgy szervezze meg, hogy a gyermekek számára jelentsen örömet, lehetőség szerint vonja be a tágabb környezetet is. (család, más csoportok, stb.,)
- Teremtse meg a zavartalan játék és egyéb tevékenységek feltételeit.
- Szoktassa a gyermekeket arra, hogy elkezdett tevékenységeiket fejezzék be.
- Segítse az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, tegye lehetővé, hogy idejük egy részét együtt tölthessék, erősítse a baráti kapcsolatok kialakulását.
- Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek a tevékenységekben a saját képességeiknek megfelelő szinten, önként vehessenek részt.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre legyen különös tekintettel, szükség esetén kérje szakemberek segítségét.
- Figyeljen fel a gyermekek esetleges veszélyeztetettségére, tegye meg a szükséges jelzést.
- Felfigyel a tehetséges gyermekekre.
- Teremtsen olyan helyzeteket, ill. adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy őket érintő kérdésekben szabadon dönthessenek.

Sikerkritériumok

- Ismeri, elsajátítja a közösségben megkívánt viselkedés kultúráját.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli, és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulókat.
- Érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- Váljon a gyermek a közösség tagjává!
- Tisztelje a felnőtteket és munkájukat!
- Legyen birtokában alapvető ismereteknek hazánkról.
- Segítsen szívesen a csoportban, és az óvodában adódó apró munkafeladatokban.
- Viselkedjen fegyelmezetten, udvariasan, az elvárásoknak, szokásoknak, szabályoknak, normáknak megfelelően.

3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az érzelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az érzelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

Az anyanyelv fejlesztése, anyanyelvi kultúra, szókincs, kifejezőképesség, a kommunikáció különböző formáinak kialakítása, helyes mintaadással, különösen a beszédkedv fenntartása, a gyerekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése, a válaszok igénylésére történő odafigyelés.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Célunk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- A nehezen szocializálható, lassan fejlődő, érzékszervi vagy más fogyatékossággal élő, hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális szakemberek közreműködésével.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával, folyamatos bővítésével.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Biztonságos, elfogadó szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek gondolataikat.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, amely a későbbiekben élményként előhívható.

- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevétetése, megismertetése.
- A gyermekek kíváncsiságának kielégítése, a gyermek érdeklődésére építés.
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembe vétele.
- Figyelem-összpontosításra motiválás.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- A társak verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek egyéni fejlesztése, a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztő pedagógussal.

Sikerkritériumok:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal, tisztán képes kifejezni.
- Megjelenik a tanulás alapját képző szándékos bevézés és felidézés, és megnő az emlékezet időtartama, egyre nagyobb szerepet kap a szándékos felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, és átvitele, kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és felnőttekkel.
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- Bátran kérdez, verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.

VII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
  - sajátos nevelési igényű gyermek,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
  - kiemelten tehetséges gyermek,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Célunk:

Szakvélemény alapján a felismert speciális nevelési szükséglet optimális kielégítése óvodai csoportban. Az integrációra alkalmas, fogyatékkal élő gyermek számára olyan szolgáltatás nyújtása, ami megteremti számukra az esélyegyenlőséget, kortárskapcsolatok kialakulását. Ép gyerekek esetében a mássággal szembeni tolerancia és segítő szándék kialakítása, a sérült gyermek esetében olyan modell nyújtása, amely a részképességek-, a személyiség fejlődését pozitívan befolyásolja.

Elveink, általánosan alkalmazott módszereink sajátos nevelési igényű gyermekek esetében:

- Nem a sérült gyermeket szeretnénk normálissá tenni, hanem a vele való bánásmódot.
- Fontosnak tartjuk a korai felismerést, a megfelelő diagnosztikát.
- Minden indokolt esetben kérjük az illetékes Szakértői Bizottság vizsgálatát, a fogyatékoság mértékének megállapítását, javaslatát a fejlesztésre vonatkozóan.
- Egy gyermekcsoportba ugyanabból a sérülésből csak egyet integrálunk.
- Programunkban az ép és a sérült gyerekek együttműködésére építünk.
- Minden gyermek a képességeinek megfelelő tevékenységben vesz részt, így a sikerélmények további feladatok elvégzésére ösztönzik (pl. egy mozgásában akadályozott gyermek csak olyan mozgásos tevékenységet végez, amit sérülése lehetővé tesz).

- A sikeres integrációs tevékenységünk alapvető feltételeként a szülőkkel való szoros együttműködést tekintjük.
- A hatékonyság érdekében szükség szerint team munkát szervezünk, ahol óvodapedagógus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, szülő együttműködnek a nevelés során.
- Egyéni fejlesztés során a sérült gyermekkel sérülés specifikus szakos gyógypedagógus foglalkozik egyéni fejlesztési terv alapján.
- A gyermek felvételére az alapító okiratban meghatározottak szerint a szakértői bizottság szakvéleménye alapján kerül sor.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek tekintjük az a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az óvodába kerülő kisgyermeknek esetében a ráutaló jelek megléte esetén kérjük a szakszolgálattól a gyermek vizsgálatát. Szakvéleményben megállapított BTMN esetén a fejlesztési javaslatnak megfelelően biztosítjuk a gyermek ellátását.

Tehetséggondozás

A tehetség a közismert és általános jelleggel alkalmazott definíció szerint képesség, motiváció és kreativitás összessége. (Renzulli 1977.)

A tehetségigéretes gyermekek különböznek egymástól, tehetségük sokféle területen megmutatkozhat, és személyiségük is sokféle lehet.

A kiemelkedő képességre utaló jelek:

- gazdag szókincs (sokan korábban is kezdenek beszélni)
- elmélyült játék
- szokatlanul jó, meglepő pontosságú, részletességű hosszú- és rövidtávú memória
- fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat: - korai szerepjátékokban, valóság és fikció korai megkülönböztetésében

- sokrétű érdeklődés, kíváncsiság a külvilág, emberek, természeti jelenségek világába
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni
- magánál idősebb játszótársakat preferál (vagy pedig sokkal fiatalabbakat, akiket irányíthat), kiemelkedő szociális képesség
- absztrakt gondolkodás, amely:
  - nyelvi készségekben érhető tetten (pl. időviszonyokra utaló szavak)
  - egyre több betűt felismer, esetleg olvasni is megtanul
  - matematikai készségek egyértelműen megjelennek
- saját személyéről való tudatosság és önreflexió korai megjelenése (szóhasználatban megjelenik pl. „szerintem”; „erre gondoltál” kifejezés)
- kreativitás (egyéni ötletek)
- humorérzék
- sok energia, kicsi az alvásigény
- fejlett koordináció és finommotoros mozgás
- kiváló rajzkészség

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel szeretnek. A gyermekek fejlesztése óvodai csoportjaikban a napi tevékenységbe ágyazva történik. Vegyes összetételű csoportjainkban a gyorsítás módszere is megjelenik spontán módon. A kicsik, ha akarnak, részt vehetnek a nagyobbaknak szánt foglalkozásokon. Ez gyorsabb fejlődést biztosít a számukra, ugyanakkor saját koruknak megfelelő készségeik zavartalanul fejlődhetnek. Idősebb korban a felkínált gazdagító foglalkozások pótolhatják ezt a módszert a tehetségígéretes gyermekeknek.

Intézményünk 2014 óta regisztrált, 2019 óta akkreditált kiváló tehetségpontként működik.

Óvodai tehetségsegítő programunkban a tehetségígéretek szeretnénk észrevenni, melyek azonosítása hosszú folyamat eredménye.

A helyi programunkhoz illeszkedő tehetséggondozó rendszerünk kidolgozásakor a Renzulli-Mönks modell Nagy Jenőné által értelmezett változatát választottuk tehetség koncepciónknak.

Műhelymunka célja: a foglalkozásokon résztvevő gyermekek átlagon felüli képességeinek, kreativitásának fejlesztése, a gyenge területek kiegyenlítése egyéni bánásmód alkalmazásával, gazdagító program keretében.

Intézményünk segíti az óvodapedagógusokat a tehetséggondozás megvalósításában: önképzés; szakmai tárgyi feltételek biztosításával; pályázati lehetőségek kihasználásával, továbbképzéseken való részvétel lehetőségével.

Tehetséggondozás alapelvei:

- A hangsúly a tehetségigéret felismerésén, megalapozásán van.
- A szabadjáték fejlesztő hatásának kiaknázása.

Az óvodai tehetséggondozás prioritásai:

- A szabadjátékra fordítható idő védettségének biztosítása.
- Folyamatos pedagógiai megfigyelés, és a tehetség jeleinek korai felismerése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- figyeljen fel a tehetségigéretes gyermekekre, és az óvodai nevelésben biztosítsa számukra a megfelelő lehetőségeket tehetségük kibontakoztatásához,
- élmények, tevékenységek, eszközök, széles skálájának biztosításával a tehetségfejlesztő-gondozó munka alapjainak megteremtése,
- fogadja el a gyermekek ötleteit, az önállóságot hangsúlyozza, biztassa a gyermeket új ötletek kipróbálásában, értékelje a kreatív ötleteket, bátorítson, egyéni módszerekkel fejlesszen,
- olyan légkört alakítson ki a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségük fejlődését segíti.

A tehetséggondozás feltételei:

1. Személyi feltételek biztosítása

Az óvodapedagógusok vegyenek részt a tehetséggondozással kapcsolatos továbbképzéseken.

2. Tárgyi feltételek biztosítása

A gyermeki fantázia rugalmasságának fejlesztésére a legkülönbözőbb anyagok felkínálása és az ezekkel való foglalatosskodás fontos feladat. Egy részét nyertes pályázatokból tudjuk finanszírozni, de beszerezhető úgy is, ha a gyermekekkel közösen, a szülőket bevonva környezetünkben lévő „hulladékot” összegyűjtjük (anyagok, fonalak, rafia, drótok, stb.) Sok jelmezünk, kellékünk, fejdíszünk segíti az átváltozást; bútoraink, asztalaink, székeink is mobilok, ide-oda mozgathatóak. Célunk, hogy a gyermekek körül mindig legyenek olyan

dolgok, amik érdeklik őket, ehhez szabadon hozzáférhessenek, és sokféleképpen felhasználhassák. A különböző tevékenységi területekhez próbálunk olyan eszközöket is biztosítani, melyekkel a mindennapok során csak ritkán találkozhatnak.

- Ábrázolás – kézimunka - művészi tevékenységek gyakorlásához változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, üvegfestékek, kartonpapírok, dekortermékek, formavágó áll a gyerekek rendelkezésére.
- Zene tevékenységhez sokféle ütős- és ritmushangszer, csengettyűk várják a gyerekeket, de kipróbálhatják a furulyát, gitárt, szintetizátort is.
- Megfigyelésekhez, kísérletezéshez nagyítók, távcsövek, fényképezőgép áll a rendelkezésünkre.
- A nagyvilág megismeréséhez, természeti környezetükben való kutakodáshoz földgömböt, térképet, érdekes könyveket használhatnak a gyerekek.
- Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez változatos fejlesztőjátékok állnak rendelkezésükre.
- Improvizációhoz, szerepjátékokhoz, bábozáshoz különböző jelmezeket, fej – kesztyű bábokat, paravánt vehetnek igénybe a gyerekek.
- Ezeket a tárgyi feltételeket a gyerekek változatosan használják, segítségükkel ismereteiket, készségeiket sokrétűen bővíthetik, fejleszthetik, a különböző eszközök átlagtól eltérő használata során kreativitásuk szárnyalhat, tehetséget mutató területükön nagymértékben fejlődhetnek, belső késztetésből fakadó kíváncsiságukat maximálisan kielégíthetik.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése a pedagógiai program XI. fejezetében és az óvoda Egyéni fejlesztés és hátránykompenzálás nevű programjában foglaltaknak megfelelően történik.

VIII. NEMZETISÉGI NEVELÉS

Az intézmény a szülők törvényben meghatározott igénye alapján roma/cigány nevelést folytathat magyar nyelven.

A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési- fejlesztési rendszerének része, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

Cél:

- Kompenzálni a családi nevelés esetleges hiányát.
- Segíteni a család valamennyi tagját a többségi társadalom érték- és normarendszeréhez való minél sikeresebb alkalmazkodásában.
- A gyermekeknek – beilleszkedésük során – szeretet és biztonságérzet biztosítása, éreztetve, hogy a „különbözőséget” elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, ezzel megalapozzuk érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözzük társas kapcsolataik pozitív alakulását.
- A hátrányos családi környezetben élő gyermekek felzárkóztatásának elősegítése. A társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedéskultúra alapozása.
- A roma kultúra megismertetése, hagyományápolás, identitástudat alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradás területeinek, mértékének megállapítása.
- A családi nevelés jellemzőinek megismerése. (A roma gyermekek óvodai nevelését meghatározza az eredet, a beilleszkedés foka, az életvitel, a szülők iskolázottsága, munkavállalása. Tudnunk kell, hogy a gyermeknek hogyan teltek életének első éveit. Mindez fontos a családi házzal való együttműködés szempontjából is.)
- Körültekintő testápolási, higiénés, öltözködési szokások alakítása, az étkezési kultúra alapozása. Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása.
- Az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének kialakítása, a másság tiszteletben tartása, az identitás alakítása.
- Nyelvi képességek, a kommunikáció fejlesztése.
- Erkölcsi, kulturális értékek megismertetése.
- A magyar és roma gyermekek megismertetése egymás hagyományaival, szokásaival és azok tiszteletben tartására nevelés.

- A roma nemzetiség kultúrájának és szokásainak megismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, melynek hatására erősödik az identitás.
- Hátrányok kompenzálása a fejlesztési feladatok differenciált, egyénre szabott segítségével.
- Az önkiszolgálás, tisztálkodás, étkezési szokások területén mutatkozó hiányosságok pótlása, a hiányos fogalomismeret megszüntetése, beszédhibák korrigálása, a szókincsgazdagítása.
- A nemzetiségi kulturális (irodalom, zene, népi játék) megismertetése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- A gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája iránt.
- Életkorának és egyéni képességének megfelelően olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket közvetítse.
- Tájékozódni tud kommunikációs helyzetekben.
- Ismeri az kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat.

IX. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATA

A JÁTÉK

Célja:

Az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége. Ebben jelennek meg és fejlődnek azok a sajátosságok, melyek később a gyermek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érintő élményeket. Megoldási módokat is kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését, a játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A környező világról a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvoda gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom megjelenik. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermeke legfőbb tevékenysége és a munka, a tanulás is megőrzi játékos jellegét.

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melyek hatására a gyermek spontán játéka önként beindul.

Ez nem jelenti azt, hogy nincs szükség az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy irányított játéktevékenységre. A játék, az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermekek fejlesztése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a gyermekek számára a nyugodt, családi légkörben történő játékot.
- Alakítson ki kis kuckókat, állandó és ideiglenes sarkokat az elmélyült játéktevékenység érdekében.

- Törekedjen arra, hogy a játékra biztosított idő lehetőleg összefüggő legyen, indokolatlanul ne szakítsa meg a játékot.
- Gondoskodjon róla, hogy a játékok legyenek esztétikusak, tartósak, könnyen tisztíthatóak, veszélytelenek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek, ha szükségét érzik, kedvelt otthoni játékaikat is behozhassák az óvodába.
- Adjon sok lehetőséget a gyermekeknek olyan élmények szerzésére, amelyek játékukba beépülve változatossá, elmélyültté teszik azt.
- Igyekezzen megismerni a gyermekek otthoni, óvodán kívüli tapasztalatait, mert ezek a játékirányításban nagy segítségére lehetnek.
- A csoportba érkező bátortalan, visszahúzódó gyermekeket próbálja bevonni a játékba.
- Ötletekkel, lehetőségek teremtésével segítse elő a sokszínű játék kialakulását.
- Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát, indokolt esetben, pl. egymás zavarása, testi épség veszélyeztetése, avatkozzon be a játékba.
- Szükség esetén maga is tudjon és szeressen játszani.
- Szervezzon változatos játékokat a szabadban is, használja ki az udvar adta lehetőségeket.
- A megrongálódott játékokat a gyermekek bevonásával igyekezzen megjavítani, ha erre nincs lehetőség a használatból vonja ki.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, le tudnak mondani a másik gyermek javára egy-egy játékszerről.
- Önállóan kezdeményeznek játékot, e tevékenységükben kitartóak.
- Játékukban is tudnak alkalmazkodni társaikhoz, közöttük tartós és szoros kapcsolat alakul ki
- Képesek olyan játékhelyzetek létrehozására, amelyek jól felismerhető élethelyzeteket ábrázolnak.
- A szerepjátékhoz, dramatizáláshoz-bábozáshoz szükséges egyszerűbb kellékek elkészítését kezdeményezik, azt játékukban felhasználják.
- Játék során létrehozott alkotásaik egyre bonyolultabbak, igényesebbek, hasonlóbbak a valóság tárgyaihoz. Képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására.
- Szívesen játszanak szabályjátékokat, a szabályok betartására figyelmeztetik egymást, vállalkoznak egyszerűbb szabályjátékok vezetésére, el tudják fogadni a vereséget is.

- Az énekes-mozgásos játékok jelen vannak tevékenységeik között.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus biztosítsa a gyermeki fantázia sokoldalú kibontakozását.
- A játékot és a játékosságot tekintse a nevelési célok elérésében a legfontosabb eszköznek.
- Differenciált fejlesztéssel törekedjen arra, hogy a játék az egyéni képességek legfejlettebb fokán bontakozhasson ki.
- Ösztönözze szóval, esetleg felkínált eszközökkel a gyermekek aktivitását, önállóságát.
- Technikai tanácsaival a játékot tovább vivő ötleteivel is segítse a jó hangulatú, elmélyült játék kialakulását.
- A játékszervezésben a játékhelyzetek alakításában is biztosítsa az önkéntességnek, a szabad választásnak a lehetőségét.
- Az óvodapedagógus jelenlétével, magatartásával nyújtson biztonságot a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógus éljen az általa kezdeményezett és irányított játék fejlesztő hatásának lehetőségével, tekintse eszköznek a tapasztalat és ismeretszerzésben.

Sikerkritériumok:

Önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a szabályok betartásában.

Játékhelyzetekhez igazodva képesek közösen elkészíteni a szükséges eszközöket.

A barkácsolás játékban a szerepjáték, bábozás, dramatizálás eszközévé válik.

Használják a különböző bábfajtákat, irányítás nélkül önállóan kezdeményeznek dramatizálást, bábozást.

Témáikat kedvenc meséikből, élményeikből, hétköznapiakból merítsék.

Képesek nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igénylő szabályjátékok megtanulására és gyakorlására.

Törekednek a szabályok betartására.

VERSELÉS – MESÉLÉS

A mesék, mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük. Megalapozzák a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatot, ami elősegíti az olvasóvá válást.

Célja:

Az érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődés segítése, a pozitív személyiség jegyek megalapozása, a gyermekek szemléletmódjának, világképének alakítása, a versek- mesék segítségével esztétikai élmények átélése. Bővül szókincsük, fejlődik ritmusérzékük. A mesék mondanivalója által megismerkedhetnek jó és rossz tulajdonságokkal, helyes és helytelen viselkedési formákkal. Gondolkodásukban fokozatosan elkülönül a valóság és a mesetudat. A mese érzelmekre ható ereje jelentős.

A mesék a gyermekkor válságos lelki és érzelmi színvonalán képekben, eseményekben jelennek meg, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át. Az irodalmi nevelés anyagát a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó népi, klasszikus és kortárs művekből, valamint más népek, nemzetiségek meséiből választjuk.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A magyar gyermekköltészet, a népihagyományok alkalmasak és erős alapot kínálnak a mindennapos mesélésre, verselésre. Az élőszavas mese a legfontosabb az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének alakításában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Keltse fel és mélyítse el a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- Alapozza meg az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő pozitív érzelmi kapcsolatokat.
- Fejlessze a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát.
- Fejlessze a gyermekek beszédét, kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, a helyes hangsúlyozást és ritmust.
- Bővítse a gyermekek szókincsét.
- Szélesítse a gyermekek látókörét, fejlessze értelmi képességeit, különösen az emlékezetüket, képzeletüket.

- Segítse elő a „mesetudat” kialakulását, a mese és a valóság megkülönböztetésének képességét.
- Tegye élvezetessé a vers és a mesemondás folyamatát.
- Ébresszen kedvet a verselésre, a mesehallgatásra a fokozott egyéni törődést igénylő gyermekekben.
- Biztosítsa a mindennapos mesélés lehetőségét, alakítsa ki a meséléshez kapcsolódó szokásokat, rítusokat, így segítve a gyermekeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen énekeljenek, verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyerekeknek.

Módszertani alapelvek:

- Tartsa szem előtt, hogy a verselés és mesélés élmény legyen a gyermekek számára.
- Biztosítsa a gyermekeknek a könyvek nézegetésének lehetőségét, különösen azokat, amelyekben kedvenc meséik, verseik találhatók
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek maguk is részt vehessenek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Vegye figyelembe a gyerekek életkori sajátosságait, hogy a versek, mesék mindig érdeklődésüknek és képességeiknek feleljenek meg.
- Tegye lehetővé a gyermekek szabad választását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Társak az óvodapedagógus mesés- verses kezdeményezéseiben.
- Rövidebb terjedelmű meséket önállóan is el tudnak mondani.
- Beszédükben használják a mesékben előforduló szavakat, szófordulatokat, kifejezéseket.
- Tudnak természetes hanghordozással, tiszta kiejtéssel 4-5 mondókát, valamint 6-8 verset emlékezetből felidézni.
- Vigyáznak a könyvekre, tudják, hogy a könyvek érdekes és hasznos tudnivalók forrásai.
- Ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt tevékenységeik közé tartozik.
- Szókincsük megfelel életkori sajátosságaiknak.
- Várják, kérik a mesemondást, melyet figyelmesen és csendben hallgatnak végig.
- Mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

- Ismerik a mesékben előforduló régies kifejezések mai megfelelőjét.

Sikerkritériumok:

Figyelmesen végig hallgatja a mesét. Megjegyzi a verseket, mondókákat, próbálkozik az önálló mesével, a mese legfontosabb elemeinek kiemelésével, bábozással, dramatizálással az óvodáskor végére.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjához, jeles ünnepekhez fűződik.

Célja:

A közös éneklés, dalos játék, gyermektánc örömeinek megéreztetése, a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása, a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet és a zenei anyanyelv megalapozása.

A zenei nevelés elsősorban érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is.

A zene érzelmi hatása közvetlenül annak hallgatása, vagy a dalok éneklése, játszása, táncolása közben figyelhető meg. A zene érzelmekre ható ereje a gyermekek egymás közötti magatartását is befolyásolja.

Az éneklés, a tánc és a közös játék fejleszti a gyermekek egyensúlyérzékét, magabiztosságát, választási, döntési készségét, ritmusérzékét, irány és időérzékét.

Közben fejlődik esztétikai ítélőképességük is, az egyensúly, a rend, a ritmus, a harmónia felismerésének képessége.

A teljes személyiséget formáló, minden tevékenységben benne rejlő lehetőség, amely elsősorban a hangulatot, az emóciókat tükrözi.

A zenehallgatás, a zenei élmény kifejezésre ösztönözheti, bábozásra, mesélésre, beszélgetésre készítet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- Juttassa a gyermekeket az énekléssel és a zenehallgatással élményekhez.
- Formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Ismertesse meg a gyermekeket klasszikus és kortárs művekkel.
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, a gyermekdalokat, szoktassa a gyermekeket a tiszta éneklésre.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus, szép mozgását.
- Fejlessze zenei emlékezetüket, képzeletüket, improvizációs képességeiket.
- Készítse elő a zenei anyanyelv megalapozását.
- Segítse elő biztonságérzetük növekedését, gátlásaik feloldását, közösségi érzésük alakulását.
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, ismerje fel a gyermekekben rejlő tehetségeket.
- A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Módszertani alapelvek:

- Tartsa szem előtt, hogy a mondókázás és az éneklés élmény legyen a gyermekek részére.
- Adjon lehetőséget az élményszerzés sokféle lehetőségére.
- Vegye figyelembe a gyerekek fejlettségi szintjét, érdeklődését a tevékenységek, foglalkozások megszervezésekor.
- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében.
- Segítse elő, hogy a családban se törje le a gyerekek kedvét és önbizalmát, ha éneklésükkel nincsenek megelégedve.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismernek több mondókát, és tudnak 6 hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is el tudnak énekelni dúdolván, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal kísérve.

- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni.
- Felismerik a dalokat jellegzetes motívumáról, szöveg nélkül is.
- Felelgetős játékokat az óvodapedagógus segítsége nélkül is el tudnak énekelni.
- Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is.
- Ismerik a halk és hangos közötti különbséget, tudnak halkán és hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- Összehasonlítják, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- A tempókülönbséget más fogalompárokkal is összekapcsolják, pl. magasan és gyorsan beszélnek, mélyen és lassan énekelnek, halkán és gyorsan járnak stb.
- Megfigyelik és megkülönböztetik hallás után környezetük differenciált zörejangszíneit, és egymás hangját.
- Szép testtartással járnak körbe, térformákat alakítanak ki esetleg az óvodapedagógus segítsége nélkül is.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan és kedvvel végeznek.
- Ritmushangszereket használnak: lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelve.
- Figyelmesen hallgatják a népdalokat, más népek dalait, a műzei szemelvényeket.

Sikerkritériumok:

Nevelési évenként 6-8 dalos játékot, 5-6 mondókát, egyszerűbb tánclépést sajátítsanak el a gyermekek.

Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat, tudnak ritmust, mozgást rögtönözni, utánózni, megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát, mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelve.

Felismerik a halk és a hangos, gyors- lassú, magas-mély hangokat, tudnak halkán hangosan énekelni, beszélni a gyermekek óvodáskor végére.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA, VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉGEK

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi-munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Célja:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi kifejezésére törekedjenek. A tér, forma, szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, mely által pontosabbá válik a gyermek vizuális észlelése, emlékezete, képzelete, vizuális gondolkodása. Fejlődik a szem- kéz koordináció, a finommotorika, a kreativitás. A vizuális tevékenységek hozzájárulnak az érzelmkifejezés palettájának bővítéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Keltse fel a gyermekekben a ceruzával, festékkel, agyaggal és más eszközökkel, anyagokkal való tevékenység iránti vágyat.
- Helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását.
- Törekedjen új megoldások keresésére, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, a fenntarthatóságra való nevelés érdekében.
- Juttassa a gyermekeket az ábrázolás élményéhez.
- Keltse fel bennük a gyönyörködést, a csodálkozást, a díszítőkedvet, az alkotás örömét.
- Fejlessze az emlékezet-, a természet és az elképzelés utáni ábrázoló és díszítő készségüket.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a rajzolás, a festés, a mintázás különféle technikáit, a kézi munka egyszerű elemeit.
- Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát, érdeklődését, a szép iránti vonzódást.
- Vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait.
- Biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Teremtse meg a szabadidős, illetve kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit, a minden gyerek fejlődését belülről serkentő motiválást.
- Használja ki a különböző lehetőségeket a műalkotások megismerésére.

- A gyermekek munkáit kezelje értékként.
- Segítse elő, hogy a gyermekek otthon is lehetőséget kapjanak az ábrázolásra.

Módszertani alapelvek:

- Engedje a gyerekek ötleteinek érvényre jutását.
- Biztosítsa a nap folyamán az ábrázoló tevékenységhez szükséges eszközöket, teret, lehetőséget.
- Biztosítsa, hogy tevékenység közben a gyerekek egymás munkáit nézhessék, és értékelhessék.
- Tartsa szem előtt, hogy a feladattudat olyan munkaformáiban is fejlődjön, amelyek több fázisból állnak és elég érdekesek a motiváció fenntartásához.
- Adjon lehetőséget a tapasztalatszerzés sokféle lehetőségére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Bátran és biztonsággal használják az ábrázolás változatos eszközeit.
- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek az ábrázolással kapcsolatban.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Tudnak formákat mintázni, elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Tudnak díszítő- tervező feladatokat megoldani változatos színekkel, ragasztani, papírelemekből és más anyagok- termékek, kavicsok felhasználásával képet, egyszerű játékot tervezni és készíteni.
- Ismerik és alkalmazzák a különböző festési technikákat.
- Törekednek az esztétikus munkavégzésre, nyitottak a szép iránt.

Sikerkritérium:

Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolják, díszítő, tervező feladatok változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, karcolással, stb. megoldanak. Folyamatosan készítenek alkotásokat, ajándékokat társaiknak, felnőtteknek, szüleiknek a különböző alkalmakra. Képesek a különböző anyagokat, eszközöket kombinálni, alkalmazni, alkotásokat

önállóan, sok egyéni ötlet alapján létrehozni, amelyeket sokoldalúan megjelenít a gyermekek többsége. Képesek részletes emberábrázolásra.

MOZGÁS

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás.

Az óvodai élet mindennapján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Célja:

Célunk, a gyermekek természetes és harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Mozgásfejlesztés által az egészség és edzettség alakítása, a testi képességek és a mozgásműveltség fejlesztése.

A mozgáskultúra fejlesztése segíti a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

Fontos eszköze az általános testi képességek fejlesztésének, a téri tájékozódás megalapozásának, a testséma megismerésének, a koordinált mozgás kialakulásának, a percepció fejlesztésnek.

A gyermek születésétől fogva szervrendszeri fejlődésének megfelelően mozgásokat végez. A szervrendszerek örökletes adottságai a mozgások következtében alakulnak. Változnak tulajdonságai, működési sajátosságaik.

Ezzel egyidejűleg és elválaszthatatlan egységben a mozgások útján szerzett tapasztalatokkal alakulnak lelki tulajdonságaik is. Ezzel a komplex fizikai és pszichikai sajátosságok teszik lehetővé, hogy a gyermek képes mozgásokat végrehajtani, képes erőt, gyorsaságot kifejteni, huzamosan futni, ugrálni stb.

A mozgás eredményes végrehajtásának lehetőségeit az ízületek mozgékonyasága, a lazaság, a hajlékonyság, a rugalmasság képességei is biztosítják. A levegőzés és a mozgásigény kielégítésére hétköznapiokon a családnak alig van lehetősége. Ezt javarészt az óvodának kell biztosítania. Minél fiatalabb egy gyermek, annál több levegőzésre és szabad mozgásra van szüksége. Óvodáskorban legalább 3-4 órát kell a gyermekeknek a szabadban eltöltenie délelőttre, délutánra elosztva, de kedvező időben akár az egész napi programot is lehet bonyolítani a szabadban. A mozgás annál kedvezőbben hat a szervezetre, minél vidámabban, felszabadultabban végzik a gyerekek. A mozgásra, levegőzésre az óvodai életben többféle lehetőség adódik.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok és táncok, melyek jelentősen segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszó udvaron is megszervezhető.

A szervezett mozgásos tevékenységek az alapmozgások és az izomzat tervszerű fejlesztését szolgálják.

A mozgásos tevékenység fejleszti a gyermek természetes mozgását: a járást, a futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást. Megismerteti velük a gimnasztikát, és néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat és sokszínű, változatos testnevelési játékot. A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Fejleszti testi képességeiket: az ügyességet, a testi erőt, gyorsaságot és állóképességet. Az óvodás korban a mozgás fontos szerepet játszik az egészség megővésében, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. Ugyanakkor felerősíti és kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést.

A mozgás hatására fontos személyiség-tulajdonságok alakulnak ki és erősödnek meg pl. a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás, egymás segítése.

Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes testtartását, szép mozgásának kialakulását, s megkedvelik a szabad levegőn történő testmozgást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.

- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- Tegye lehetővé a gyermekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítését.
- Fejlessze a gyermekek természetes mozgását: a csúszást, kúszást, mászást, járást, futást, ugrást, dobást.
- Fejlessze az ügyességet, gyorsaságot, az erőt és az állóképességet.
- Ismertessen meg a gyerekekkel különböző gimnasztikai és talajtorna elemeket.
- Tartsa szem előtt, hogy a mozgásos tevékenységek legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok szerzésére is.
- Tegye lehetővé a cselekvő- és feladatmegoldó képességük fejlesztését.
- Biztosítsa a mozgáshoz a jó levegőjű, tiszta környezetet.
- Juttassa el a gyermekeket az együttes és szép mozgás élményéhez.
- Erősítse a szép mozgás iránti vonzalmukat.
- Tegye lehetővé, hogy az adott gyakorlatot ki-ki saját képességei szintjén hajtsa végre.
- Biztosítsa minden gyermek számára a rendszeres mozgás lehetőségét.
- Segítse elő a mozgás iránti szeretet kialakulását.
- Törekedjen kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér- és időbeli tájékozódó képességük.
- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Az utasításokat, vezényszavakat megértik.
- Állórajtból kiindulva húsz-harminc métert futnak.
- Egyensúlyoznak padon, gerendán.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba és célba.
- Labdát vezetnek járás és futás közben.
- Hátsó függő állásban lábmozgást végeznek.

- Gurulóátfordulást, kézállást és csúszásból, kúszásból, mászásból álló kombinált feladatokat végeznek.

Módszertani alapelvek:

- Adjon lehetőséget arra, hogy a szervezett mozgásos tevékenységen kívül is kötetlenül, kedvük szerint mozogjanak.
- Tegye lehetővé az adott gyakorlatok egyéni képességének megfelelő szintű végrehajtását.
- Engedje a gyerekek saját elgondolásainak, ötleteinek érvényre jutását.
- Tartsa szem előtt, hogy a játékon, a játékosságon van a hangsúly.
- Tegye lehetővé a mozgások változatos körülmények között történő többszöri végrehajtását.
- Segítse a mozgáskultúra fejlesztését.

Sikerkritériumok:

Fejlett testi képességekkel rendelkeznek (erő, ügyesség, állóképesség) megfelelően fejlett a teherbíró képességük és az egyes szervek teljesítő képessége.

Alakul mozgáskultúrájuk, fejlődik a térben való tájékozódásuk, helyzetfelismerő-, döntő-, problémamegoldó képességük, valamint a személyiség akarati tényezői.

Szeretik, igénylik a mozgást, a mozgásos játékokat, mozgásuk összerendezett.

Fejlett a járásuk, ugrásuk, futásuk. Támasz, egyensúlyozó, dobás gyakorlatokra hosszabb ideig képesek. Figyelnek a szabályok, és az irányok betartására. Szeretnek futni, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz. Kitartóak a mozgásos játékok játszása során, megnő a teljesítő képességük.

MUNKA

Célja:

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek e tevékenység során ismerkednek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükkel. Megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között, információkat, ismereteket szereznek a világról.

A munkavégzés során a gyermekek speciális tapasztalatokat szereznek a társadalmi környezetükről, megtapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja a

környezetét akár pozitív, akár negatív irányban. Az ilyen élethelyzetekben szerzett élettapasztalatok együttesen vezetnek arra, hogy ne a felnőtt kérésére végezzenek munkafeladatokat, hanem észrevétlen módon, természetesen reagáljanak a külső szükségletekre.

Az óvodások munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, melyet önmagukért és a közösségért végeznek. Miközben saját személyükkel kapcsolatos teendőiket látják el, rengeteg tapasztalatot szereznek. Helyben, időben, mozgásban állandóan alkalmazkodniuk kell társaikhoz, a felnőttekhez.

A munka hozzájárul a gyermekek ismereteinek gyarapodásához, értelmi képességeik fejlődéséhez, a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység örömének átéléséhez. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelesség-teljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása. A gyermekek munkáját ezért kell fontos nevelési eszköznek tekinteni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségeit, megfelelő időt, helyet, eszközöket, légkört biztosítva a gyermek számára.
- Támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira, ugyanakkor erősítse és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait.
- Biztosítsa minden gyermek számára a munka által történő tapasztalatszerzés sokféle lehetőségét.
- Ügyeljen rá, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon, és azt egyéni fejlettségének, munkatempójának megfelelően végezhesse el.
- Segítse elő a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek kialakulását, sok gyakorlási lehetőséget adva a gyermekek számára.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus az egyes munkatevékenységeket, munkafajtákat fokozatosan vezesse be, a gyerekeknek mutassa meg azok helyes elvégzését.
- A munka mennyiségét fokozatosan növelje, azokat a gyermekekkel a szükséges ideig gyakoroltassa, láttatva velük munkájuk célját és eredményét.
- A követelmények, elvárások szintjét igazítsa a gyermekek egyéni fejlettségének szintjéhez, mindvégig biztosítva az elvégzett munka feletti öröm, elégedettség, siker érzését.

- A gyermekeket saját magukhoz mértén értékelje kiemelve a pozitívumokat.
- A visszahúzódozó, bátortalan gyermekeket biztassa, dicsérje, ösztönözze feladatvállalásra őket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az önkiszolgálással kapcsolatos tennivalókat egyéni szükséglet szerint végzik.
- Testápolási feladatok végzésében önállóak.
- A tízórai és uzsonna közben az edényeket, ételeket elveszik, ill. kiöntik maguknak, étkezés után elpakolják.
- Közös étkezéskor az alapvető illemszabályokat betartják.
- Öltözködésben önállóak. Szükségeiknek megfelelően öltöznek, ill. vetkőznek, holmijaikat a helyükre rakják. Tudnak gombolni, kötni.
- Részt vesznek környezetük rendjének megőrzésében, pl. csoportszoba átrendezése, játékok, használati tárgyak, foglalkozási eszközök pakolása, ágyazás, sepregetés stb.
- Alkalmi megbízásokat szívesen végeznek.
- Örömmel végzik a naposi tennivalókat.
- Szükség esetén segítenek egymásnak.

Sikerkritériumok:

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezéskor helyesen használják az evőeszközöket, szalvétát.
- Öltözködéskor önállóan tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munka:

- Pontosan megértik, mit várnak el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Bonyolultabb feladatokat is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, melyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák:

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítéskor ügyelnek az evőeszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak (mosdó, élősarok) és önállóan teljesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztántartásában.
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munkajellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- A virágokat nem tépik le, hagyják eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Az udvaron maguktól összeszedik az esetleges szemetet. Séta, és kirándulás alkalmával környezetükben nem szemetelnek, a keletkezett szemetet szeméttárolóban helyezik el.
- Szívesen részt vesznek a műanyag flakonok, kupakok és papírgyűjtésben, szelektív hulladékgyűjtésben.
- Takarékosan használják az energiát, ha nincs rá szükség, elzárják a csapokat, leoltják a villanyt.
- Szívesen ápolják a növényeket, a csoportszobában, udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
- Gondoskodnak a halak etetéséről, figyelemmel kísérik az akvárium tisztaságát.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célja:

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyermekek aktivitása és érdeklődése során olyan tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő és tágabb természeti, társadalmi környezetből, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

A gyermekek születésük pillanatától ismereteket szereznek az őket körülvevő környezetükről. Tapasztalatot szereznek a természeti, társadalmi környezetről, mennyiségekről, alakzatokról, kiterjedésekről, amelyek nélkülözhetetlenek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, életre való felkészüléshez.

A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását segíti, fejleszti megfigyelő képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket, esztétikai érzéküket.

A nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, a helyi népszokások felelevenítése, a környező népek szokásainak megismerése. A gyermekeket a természet szeretetére és környezettudatos magatartásra kívánjuk nevelni a természetközeli élettel. A rácsodálkozás mellett észrevétlenül tanulják meg, hogyan óvják, védjék a természet tisztaságát, szépségét.

Környezetismereti tartalom

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus igazodjon a gyermekek érdeklődéséhez, keltse fel kíváncsiságukat, érdeklődésüket, teremtsen alkalmat a természetes környezetben történő megfigyelésre.
- Juttassa minél több élményhez a gyermekeket, mélyítse kötődésüket a természethez, tegye lehetővé a természetvédelemmel való találkozást, különös tekintettel a Takta és Tisza- parti séták alkalmával.
- Törekedjen a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére, rögzítésére.
- Tegye lehetővé a gyermekek számára az ok-okozati összefüggések felismerését, gondolkodásának alakulását olyan helyzetekben, ahol lehetőség nyílik a különböző felfedezésekre.
- Fejlessze időérzékük alakulását.
- Elevenítse fel a néphagyományokat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, ezzel is fejlesztve a természeti, társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságot, érzelmi viszonyt.

Módszertani alapelvek:

- Rendszerezze a gyermekek spontán szerzett benyomásait, mélyítse el azokat, másrészt hívja fel a figyelmüket az új jelenségekre.
- Biztosítsa a minél több érzékszervvel való tapasztalást.
- Helyezze előtérbe a természetes környezetben történő tapasztalatszerzést.
- Szoktassa hozzá a gyerekeket az ok-okozati összefüggések meglátására.
- Biztosítsa változatos tevékenységekkel az aktivitás fennmaradását.

- Tegye lehetővé az alkalomszerű és folyamatos megfigyeléseket, ne az ismerethalmozás legyen a cél, hanem a képesség, készség, jártasság fejlesztése.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Helyezzen hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről.
- Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását.
- Tapasztalattal rendelkeznek az őket körülvevő épített és természetes környezet szépségéről, értékeiről, kialakul bennük természetes igény a gondozásra, megóvásra, védelemre.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- Ismerik az öltözködés és az időjárás változás összefüggéseit, az évszakok, napszakok változásait.
- Tapasztalattal rendelkeznek az évszakokhoz tartozó hagyományokhoz.
- Felismerik és megnevezik az alapvető színeket.

Matematikai tartalom:

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

A matematikai megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyermekek számára, ezzel hozzájárul a gyermekek motiváltságához.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermekeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái, természetes napi szituációban megfigyelhetők. A gyerekek előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, mernek véleményt mondani, kérdezni, tudnak kapcsolatot teremteni társaikkal és a felnőttekkel. A matematikai tevékenység így meghatározó szerepet kap a gyermekek képességeinek fejlesztésében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson olyan eszközöket, tevékenységeket, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Nyújtson lehetőséget a matematikai ismeretek összefüggéseinek megájtatására.
- Törekedjen a tapasztalatok, emlékezés, megértés, konstruálás gyakorlására.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára és az önálló problémamegoldás iránti igényre.
- Teremtsen kedvező lehetőségeket az élményszerzésre.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve tervezze a csoport matematikai tevékenységeit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait megérteni, követni.
- Értik és helyesen használják a mennyiséggel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- Tudnak számlálni legalább tízig.
- Össze tudnak hasonlítani két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Tudnak térben tájékozódni, értik, követni tudják az irányokat.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással, többet-kevesebbet-ugyanannyit.
- Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megájtását megítélik.

Módszertani alapelvek:

- Tegyük lehetővé természetes környezetben matematikai tapasztalatok szerzését.
- Az óvodapedagógus vezesse rá a gyermekeket a gondolkodás alpműveleteire, a fogalom és ítéletalkotás módjával, az ezekkel végezhető műveletekkel, amelyek jelentős szerephez jutnak a matematikai nevelés során.
- Egyéb tevékenységeken keresztül segítse hozzá a gyerekeket a sokrétű matematikai tapasztalat és ismeretszerzéshez.

- Ösztönözzé a gyermekeket a valós matematikai problémák megoldására, ezzel is segítve a csoport minden tagjának a logikus gondolati feldolgozást, egyéni képességüknek megfelelően.

Sikerkritériumok:

Környezetéről és önmagáról megfelelő ismeretekkel rendelkezzen. Lásson meg alapvető összefüggéseket környezetében. Tudatosan figyeljenek környezetük, élőhelyük tisztaságára, rendezettségére, az élő és élettelen világ védelmére, megóvására, ápolására.

Legyenek elemi, mennyiségi ismereteik, alakuljon ki feladattudatuk, ez a feladat elvégzésében, megértésében és feladattartásban nyilvánul meg.

A matematika szilárd megalapozása garantálja, hogy a későbbiekben képesek lesznek arra, hogy matematikai ismereteiket gyakorlati szituációban alkalmazzák. Fejlett munkatempóval, kitartással, önállósággal, önfegyelmel rendelkeznék a nagycsoport végére.

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tevékenységformák közé tartozik a játék és a munka mellett a tanulás, amely a játék motivációs bázisára épül és mindvégig játékos jellegű marad.

A gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermekek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a későbbi fejlődés lehetőségeit.

A gyermekek az óvodán kívül is sok élményt, tapasztalatot szereznek, az óvodapedagógus pedig erre építve tervezi a tanulással kapcsolatos feladatokat.

A tanulás az óvodában egyrészt utánzásos, spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, amely magában foglalja a képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzés lehetőségét. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban és szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás a gyermek világgépének alakulását is befolyásolja. Hatására kialakulnak azok a képességek, amelyek alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére: a feladattudat, az önfegyelmezés képessége. Pontosabbá válik az érzékelés, a megfigyelő képesség, tartósabb

lesz a figyelem, az emlékezet, gazdagodik a gyermekek fantáziája, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

Az óvodai tanulás célja:

Az óvodai tanulás elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésben valósul meg.

- Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése, tapasztalatok bővítése, rendezése,
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés,
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulási vágy megalapozása.

A tanulás lehetséges formái:

- spontán játékos tapasztalatszerzés
- utánzásos minta és modellkövetés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

Tanulási tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta és modellkövetés magatartással és viselkedéssel.
- Spontán játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység során.
- Személyre szabottan pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- A részképesség-zavar, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, szükséges vizsgálatok elindítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Alkalmazkodnak a tanulási tevékenységek, foglalkozások rendjéhez, tudnak azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal, elfogadják javaslatait, ötleteit.
- A feladatok megoldása érdekében tudnak együttműködni társaikkal.
- Önálló megfigyelések alapján egyszerűbb összefüggéseket felismernek.
- Tudnak önállóan, egymást segítve dolgozni, türelmesek egymással, kialakulnak az önkontroll csírái.
- A tanulási tevékenységek során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk, kreativitásuk, tudnak választani az óvodapedagógus által felkínált megoldási módok, lehetőségek közül.
- Rendelkeznek az iskolai alkalmassághoz szükséges képességekkel.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus a tapasztalat és az ismeretszerzés folyamatát a gyermekek megismerési vágyára, kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva szervezze és irányítsa.
- Változatos, eszközök, eljárások, módszerek alkalmazásával elégítse ki a gyermekek tevékenységi vágyát, mert ez az eredményes tanulás feltétele.
- A játékoság, mint alapelv, a tanulás egész folyamatában érvényesüljön.
- Az egyéni fejlettséget figyelembe véve, differenciált feladatadással készítse a gyermekeket sokoldalú tevékenységre, egyéni pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- Buzdítással növelje a gyermekek önbizalmát, ismerje el ötletességüket, kitartásukat, önállóságukat.
- Tanulásirányítását tervszerűség és céltudatosság jellemezze.
- Értékelésével is szoktassa a gyermekeket saját tevékenységük ellenőrzésére.

Sikerkritériumok:

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges képességek koruknak megfelelően fejlettek.

X. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ISKOLAI ÉLETMÓDRA VALÓ ALKALMASSÁG

Az óvodáskor után következő életszakasz az iskoláskor. Ahhoz, hogy a gyermekek iskolába lépjenek, az egész személyiség megfelelő érettségére van szükség. Az iskolára való felkészítés nem korlátozódhat közvetlenül az iskolába lépés előtti hónapokra, hanem hasssa át a három éves nevelőmunkát. A fejlesztésben fontos szerepe van a családnak, a szülőknek.

Nevelőmunkánk során érzük el, hogy a gyermekek egyre inkább tudjanak uralkodni ösztöneiken, érzelmeiken, nagy mozgásvágyukon. Erre szükség is van az iskolában, mivel a tanulás a legfőbb tevékenységi forma, és nem a játék.

Az iskolai tanulás nemcsak megfelelő értelmi képességeket igényel, hanem mindenekelőtt megfelelő alkalmazkodást az új követelményekhez, beilleszkedést az iskolai környezetbe, az iskolai munkába.

Ezért megkülönböztetjük az iskolaérettség biológiai, pszichológiai és szociális jellemzőit.

A biológiai érettség külsőségeiben is megnyilvánul: a kisgyermekes formát felváltja az úgynevezett iskolás testforma. A testi fejlettség nem csak a testsúlyt, a magasságot jelenti, hanem a csontrendszer, az izomrendszer és a keringési rendszer fejlettségét is.

A központi idegrendszer ebben az életkorban már fejlettebb, kiegyensúlyozottabb. Az iskolaérett gyermeknél az idegrendszer serkentési és gátlási folyamatai egyre inkább egyensúlyba kerülnek, ami lehetővé teszi a személyiség harmonikusabbá válását, így az iskolai beilleszkedés idegrendszeri alapját képezi.

A gyermek képessé válik arra, hogy jobban uralkodjék mozgásvágyán, érzelmein, egyre inkább koordinálja mozgásait. Különösen vonatkozik ez az ún. finommozgásokra, amely feltétele az írás megtanulásának. Már óvodáskorban igen fontos a helyes ceruzafogás kialakítása.

Az ép érzékszervek is fontos tényezők a biológiai érettségnek, az eredményes tanulásnak. A látás- vagy a halláshibák nagymértékben megnehezítik az iskolai ismeretszerzést. Ahol ilyen probléma merül fel, ott már iskolás kor előtt ajánlatos szakorvos segítségét kérni.

Az iskoláskorhoz közeledve a gyerekekben egyre fokozódik az érdeklődés, a tudás iránti vágy. A környezetnek törekedni kell, hogy ezt az érdeklődést a gyermekek értelmi szintjéhez mért helyes válaszokkal kielégítse, ébren tartsa.

Erre a fejlődési szakaszra az akaratlagos folyamatok jelentkezésével párhuzamosan bizonyos fokú tudatosság lesz jellemző. Az óvodáskorra jellemző érzelmi-indulati megnyilvánulások

fokozatosan kiegyensúlyozottabbá válnak. Ez azért is fontos, mert önmaga fékezésére, irányítására oly mértékben képesnek kell lennie, amennyire azt az iskolai élet megkívánja. Az iskolaérett gyermek már rendelkezik bizonyos fejlettségű akarattal, feladat- és szabálytudattal. Már bizonyos monotóniatűrés is jellemző, azaz az egyhangú feladatok elvégzésére is képes.

A kiegyensúlyozottabb érzelmi élet az önuralomra, az alkalmazkodásra való képesség, a szociális érettség jellemzője. Felbukkan az egymás szeretete, a segítőkészség, a közösséghez való ragaszkodás. A szociálisan érett gyermek képes az önkiszolgálásra, bizonyos feladatok önálló végrehajtására.

Az iskolaérett gyermek már képes koncentrálni egy-egy probléma megoldására, figyelme tartósabbá válik. A problémák megoldásához természetesen megfelelő értelmi képesség, gondolkodási fejlettség is szükséges. A gondolkodás terén eljut az analízis, szintézis műveletéig. Felismeri, hogy az egész részekből áll, részekre bonthatja, a részeket egésszé lehet alakítani.

A beszéd már az óvodáskorban a legfontosabb eszköze a környezettel való kapcsolatnak. A gyermek beszéde révén fejezi ki magát. Ezért nagyon fontos, hogy minél fejlettebb beszédképességgel, kommunikációs képességekkel rendelkezzen az iskolába lépés előtt. A kellő fejlettség ebben a vonatkozásban egyaránt jelenti a helyes hangképzést, a megfelelő kifejező készséget, vagyis a beszéd alaki és tartalmi fejlettségét.

A jó beszédképesség mellett fontos az intellektuális érzelmek fejlettsége- „a tudás öröme” – amely elősegíti az eredményes tanulást.

Az iskolai életmódra való alkalmasságot fokozzák a már meglévő tapasztalatok, gyakorlati készségek, alapismeretek. Ilyenek a gyermekeknek saját magára, természeti és társadalmi környezetére vonatkozó tapasztalatai, ismeretei, a kezűgyesség és mozgásbeli ügyesség.

XI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE, AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE

Az óvodai élet megszervezése:

Óvodánkban a pedagógiai munka a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján történik, és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodába felvételt nyert gyermekek csoportba való beosztásáról az óvoda igazgatója dönt, a gyermekek érdekeinek és szükségleteinek, a szülők jogos kéréseinek figyelembe vételével, a szülői szervezet és a nevelőtestület egyetértésével, a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembe vételével.

Mindezekre való tekintettel a gyermekeket úgy osztjuk el, hogy a csoportok létszáma megközelítőleg ugyanannyi legyen (elkerülendő az egyes csoportok túlszűfolttsága), a hátrányos szociokulturális környezetből érkezők aránya a csoportokban hasonló legyen (így nagyobb a differenciált foglalkoztatás, a modellkövetéses-utánzásos tanulás lehetősége). Programunk lehetővé teszi a vegyes és az azonos életkor szerint szerveződő csoportok kialakítását is.

Tekintettel arra, hogy a homogén csoportok esetében az életkor adott, a csoportba sorolásnál figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá, a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására.

Heterogén, részben heterogén csoport esetén törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására. Ebben a csoportban lehetőség nyílik a testvérek együttnevelésére (szülői kérésre) is.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent.

Csoportszervezés:

A helyi adottságok alapján szervezhető homogén és heterogén életkorú csoport is.

A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, egész egyénisége.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel, szimbólumokkal jelöljük: Pillangó, Katica, Napocska, Micimackó, Margaréta, Szivárvány, Felhőcske csoport.

Napirend, hetirend:

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy az megfeleljen a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni érési-fejlődési ütemének, a gyermekek valódi szükségleteinek. A

hetirend nemcsak napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosított tapasztalatokat, ismereteket, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A napirend, hetirend kialakítása, a hatályos jogszabályok, a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását, a szokásrendszer kialakítását, a szabadban való tartózkodást, igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

A napirendben a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A gondozással kapcsolatos teendők (tisztálkodás, étkezés, öltözködés, alvás) jól beilleszthetők a folyamatos, rugalmas napirendbe. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, segíti a gyermekek önállóságának fejlődését együttműködve a nevelést segítő munkatársakkal.

A szabad levegőn tartózkodás természetes része a gyermekek életének. A hűvös, hideg idő beköszöntével is szükséges a szabadlevegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük ésszerű mértékben.

A napirend biztonságot, támpontot ad, és állandóságot jelent a gyermekek számára. A napirenden belül szükség szerint rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend az évszakoknak, a gyermeki tevékenységek fejlődésének megfelelően változhat, módosulhat. A napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalansága biztosítja a gyermekek szokásrendszerének megszilárdulását.

Napirendünkben a nyitástól (7 óra) zárásig (17 óra) tíz óra áll rendelkezésünkre.

Ebből:

játék (benne játékba integrált tanulás,	5 óra
---	-------

kötetlen kezdeményezés)	
-------------------------	--

étkezés, pihenés	3 óra
------------------	-------

öltözködés, tisztálkodás

1,5 óra

iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység 45 perc

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, a nyugalmat biztosítja a csoportokban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend - a napirendhez hasonlóan- változhat a nevelési év során. A beszoktatás idején lazább, alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze, az iskolába lépés előtti időszakban inkább az időkeretek pontosabb betartását helyezzük előtérbe. A hetirend összeállításánál figyelni kell arra, hogy elegendő idő jusson az egyes tevékenységekre, a gyermekek ötleteinek meghallgatására, megvitatására. (Elképzelhető mindennapos beszélgetőkör, hétfői élménybeszámoló, a hét valamely napján történő élményszerző séta, stb.).

A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a napirend és a hetirend a gyermekek életének, óvodai életritmusának észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend tartalma és időkeretei:

mindennapos mozgásfejlesztés	naponta
verselés-mesélés	naponta
külső világ tevékeny megismerése	
környezetismereti tartalommal	heti 1 alkalommal
külső világ tevékeny megismerése	
matematikai tartalommal	heti 1 alkalommal
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	heti 1 alkalommal
ének, zene, énekes játék, gyermektánc	heti 1 alkalommal
szervezett mozgásos tevékenység	heti 1 alkalommal

Az óvodapedagógusok a napirendet és a hetirendet úgy alakítják ki, hogy az biztosítsa a feltételeket a gyermekek tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

Növekvő időtartamú, 5-35 perces párhuzamosan is végezhető differenciált csoportos tevékenységek szervezésével fejlesztik a gyermekek feladattudatát, készségeit, képességeit.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a sikeres iskolakezdéshez szükséges képességeik fejlesztése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben – amennyiben a helyi adottságok lehetővé teszik külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt, egyéni terhelhetőségük figyelembe vételével.

XII. AZ ÓVODA SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

Személyi feltételek

Az intézmény személyi feltételeit a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény határozza meg.

Az óvoda alkalmazotti közösségét 25 fő alkotja, az alábbi összetétel szerint:

15 óvodapedagógus

7 dajka

1 óvodatitkár

2 pedagógiai asszisztens

Valamennyi alkalmazott rendelkezik a munkavégzéshez szükséges szakképzettséggel.

Valamennyi óvodapedagógus felsőfokú végzettségű. A nevelőmunkát csoportonként 2 óvodapedagógus látja el, munkájukat csoportonként 1-1 dajka, épületenként 1-1 pedagógiai asszisztens segíti.

Az intézmény dolgozói a munkaköri leírás és a munkarend szerint végzik feladataikat. A munkarend kialakítására a hatályos jogszabályok figyelembevételével kerül sor.

Az óvodában a szakvéleményeknek megfelelően, egyéni szükséglet szerint sérülés specifikus szakos gyógypedagógus foglalkozik a gyermekekkel, alkalmazkodva az óvoda működési rendjéhez.

Az óvoda tárgyi-dologi feltételei

Intézményünk 7 óvodai csoportja 2 külön feladatellátási helyen működik.

A Gyöngyvirág utcai óvodát 2012-ben újították fel, és bővítettek még egy csoporttal, valamint egy többfunkciós helyiséggel, így jelenleg 3 óvodai csoporttal üzemel.

A Petőfi utcai óvoda 2003 augusztusában került átadásra, egyidejűleg a régi Alkotmány utcai épület megszüntetésével. A jól felszerelt, modern épületben 4 csoport kapott helyet a tornaszobával és a kiszolgáló helyiségekkel együtt. Óvodai férőhelyeink száma így 175 fő lett. A fenntartó a törvényes lehetőséggel élve a maximálisan felvehető gyermeklétszámot 210 főben határozta meg.

Mindkét feladatellátási hely épülete megfelel a mai kor igényeinek, rendelkezik központi vízellátással, gázfűtéssel, szennyvízhálózattal, telefonnal és internet kapcsolattal.

Az óvodák nagy udvarral rendelkeznek, melyeket díszfák, örökzöldek, virágos részek tarkítanak. Az udvarokat igyekeztünk mozgásos eszközökkel berendezni, melyek hatékonyan segítik a gyermekek fejlődését. Lehetőséget teremtettünk az elmélyültebb játékokra (babaház, homokozó) és mozgásos játékokra is.

Sajnos egyik óvoda sem rendelkezik fedett terasszal, mely rossz időben is biztosítaná a gyermekek szabadban történő mozgását.

A csoportszobák és a kiszolgáló helyiségek világosak és tágasak. Berendezéseiket, eszközeiket a gyermekek sajátosságaihoz és változó tevékenységeihez igazítottuk. Eszközellátásuk valamennyi területen jónak mondható. A készen kapható eszközöket, játékokat saját készítésű, ötletes és színes eszközökkel bővítettük. A szülők segítőkészek, szívesen bekapcsolódnak bármilyen gyűjtőmunkába. Programunk nem jelent a szokásosnál nagyobb anyagi terhet a fenntartó számára, igyekszik a működéshez szükséges eszköznormát biztosítani, mi pedig pályázati lehetőségek kihasználásával növeljük az összeget.

Az intézményben a 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet 2. számú mellékletében szabályozott eszköznorma rendelkezésre áll.

XIII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi, tárgyi, társadalmi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, sokkal inkább jellemző rájuk, hogy spontán módon valósítják meg a „társadalomba való bevezetés” feladatait.

A családi nevelés mellett azonban az óvodának igen nagy szerepe van. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái egységet, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvodás korú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön.

Óvodás gyermekeink között ma is magas a nehéz anyagi viszonyok között élő családok száma. A lakosság egészségügyi állapotának romlása, a társadalmi beilleszkedés zavarai, a családok stabilitásának csökkenése is ismert folyamat. A sokszor szociálisan hátrányos helyzetből érkező gyermekek óvodai nevelése, képességfejlesztése, és szocializációja eltérő nevelési feladatokat, módszereket igényel nevelőtestületünkől.

Gyermekvédelmi feladatterv

FELADAT	CÉL	FELELŐS
<ul style="list-style-type: none"> - óvodaköteles gyermekek névsorának egyeztetése a védőnőkkel - óvodalátogatás alóli felmentések engedélyezése - sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátásának megszervezése - Szakszolgálat szűrővizsgálatain való megjelenés nyomon követése 	<p>- A település minden óvodaköteles korú gyermekének beóvodázása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - igazgató - igazgató helyettes - védőnő - szülők - Szakszolgálat
<ul style="list-style-type: none"> - veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, ill. védelembe vett gyermekek kiszűrése, dokumentálása - szükséges családlátogatások megszervezése - kapcsolatfelvétel a nevelőszülőkkel - kapcsolattartás a Szociális Irodával, Járási Hivatal gyámügyi előadójával, esetmanagerével, iskola gyermekvédelmi felelősével, Tiszalúci Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, egészségügyi intézményekkel, Szakszolgálat 	<p>- A gyermekek családbeli helyzetének, környezetének megismerése, együttműködés mindazokkal a szervezetekkel, akik a probléma megoldásában segítséget adhatnak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - igazgató - igazgató helyettes - óvodapedagógusok - gyermekvédelmi felelős - intézményi kapcsolattartók
<ul style="list-style-type: none"> - egészségügyi szűrések megszervezése, védőnői vizsgálatok szervezése - Az érdeklődő szülők tájékoztatása, igény esetén tanácsadás, előadások 	<p>- Egészségnevelés, helyes életvezetési, családi nevelési szokások megerősítése, egészségszemlélet alakítása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - az óvoda dolgozói - egészségügyi dolgozók - szülők
<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekvédelem körében érintett gyermekek folyamatos nyomon követése - Krízishelyzetekben azonnali intézkedés - Intézkedések esetén az igazgató és valamennyi érintett tájékoztatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek védelme érdekében a megfelelő információ áramlás biztosítása - Hatékony problémamegoldás 	<ul style="list-style-type: none"> - igazgató - igazgató helyettes - óvodapedagógusok - gyermekvédelmi felelős

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő – fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint helyezzen nagy hangsúlyt az esélyteremtésre.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Alapelvek:

- Társadalmilag elfogadott normáktól eltérő, kulturális szokások megértése
- Egyéni szükségletek azonosításán alapuló hátránykompenzálás
- Méltányosság
- Egyéni bánásmód

Cél:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzálassal az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Lemorzsolódás megelőzése.

Hátrányos helyzetű gyermek: az aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, emellett a meghatározott kritériumok közül legalább még egynek megfelel.

Kritériumok:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

– a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, és a fenti kritériumok közül még kettőnek megfelel, valamint a nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek: az, aki más személy által tanúsított magatartás, mulasztás miatt testi, értelmi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része, vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy él együtt, kevés az egy főre jutó alapterület.
- Egészségtelen lakhatási feltételek – vizes, salétromos falak, nagy páratartalom, stb.
- A szülők alacsony iskolai végzettsége, - csak általános iskolai, vagy olyan érettségit nem igénylő szakképzettség, melynek csekély munkaerő-piaci értéke van.
- Devíáns környezet, szocializációs ártalom – alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély.
- Családi nevelés hiánya, elhanyagolás.
- A beteg, vagy korlátozott cselekvőképességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Az igazgató köteles:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Szociális Iroda/ Családsegítő Központ felé.

- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, ill. súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek:

- Fizikai bántalmazás
- A gyermek szexuális zaklatása
- Elhanyagoló szülői magatartás
- Hajléktalanság, rossz lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- Indokolatlan hiányzás az óvodából
- Minimális jövedelmi viszonyok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális, családi hátterének megismerése.
- Veszélyeztetett helyzet gyanújának jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Gyermekvédelmi feladatterv elkészítése, végrehajtása.
- Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybe vétele
- Nyilvántartás vezetése
- Beszámoló készítése
- Jelzőrendszeres megbeszéléseken való aktív részvétel

Az igazgató feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.

- Az ide vonatkozó jogszabályok ismerete.
- Veszélyeztetettség esetén a Szociális Iroda /Családsegítő Központ tájékoztatása, esetjelzés.
- Szülők tájékoztatása a normatív kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről.
- Gyermekvédelmi feladattervben foglaltak végrehajtása.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítségének lehetőségei:

- Tájékoztatás az igénybe vehető támogatási lehetőségekről
- Igény esetén tanácsadás a szülőknek

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni a jelzőrendszer tagjaival.

Sikerkritériumok:

- Mérséklődik a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- A rászoruló családok időben segítséget kapnak.
- Érvényesül az óvoda segítő, támogató szerepe.
- Hatékony együttműködés megvalósítása segítő szervezetekkel.

XIV. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata:

Intézményünk fenntartója a helyi önkormányzat, a vele kialakított jó viszony ápolása a továbbiakban is fontos feladat.

Elengedhetetlen a pontos, korrekt információ áramlás biztosítása, egymás kölcsönös tájékoztatása.

Az együttműködés leggyakoribb formái: tájékozódás az önkormányzat közoktatási koncepciójáról, egyeztetés az óvoda működési és gazdálkodási feladatairól, közösen a tennivalóiról, beszámolók elkészítése, adatszolgáltatás, igazgató tanfelügyeleti ellenőrzése során interjú készítése, felkérés elégedettségmérésben való részvételre.

Ez a partneri viszony nagy szerepet játszik az óvoda nevelőmunkájának társadalmi megítélésében, elismerésében.

Az óvoda és a család:

Az óvodát a szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal és a gyermekek fejlődésére közvetlenül ható más tényezőkkel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele. Az óvodai nevelés a családot a nevelés felelőssége alól nem mentesíti, de hozzájárulhat a családi szocializáció kedvezőtlen hatásainak enyhítéséhez (hátrányos helyzet). Az óvoda más módszerekkel dolgozik, mint a család - de a családdal együtt a családi nevelés funkcióját erősítve tudja csak nevelő szerepét betölteni. A közös követelményrendszer kidolgozásában az óvodáé a kezdeményező szerep.

Elvárjuk, hogy a szülő kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, ehhez minden tőle elvárható segítséget adjon meg. Segítse elő gyermeke beilleszkedését a közösségbe, tartson rendszeres kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógussal. A partnerek kölcsönösen tartsák tiszteletben egymás emberi méltóságát és jogait. Meghatározott időközönként elégedettségmérést készítünk a szülők körében és az ellenőrzésekhez szükséges interjúk, kérdőívek elkészítésére kérjük őket. E jogok és kötelezettségek gyakorlásához lehetőséget biztosítunk a kapcsolattartás következő formáival, amelynek alapja a teljes bizalom és a diszkréció.

A kapcsolattartás formái:

- Naponkénti párbeszéd, amely lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, a tájékoztatásra.
- Információk nyújtása az óvoda facebook oldalán.
- Csoportokkal kapcsolatos információk közvetítése zárt facebook és messenger csoportokban.
- Nyílt nap, melyen a szülők betekintést kapnak a csoport és benne saját gyermekük óvodai életébe.
- Fogadó óra, lehetőséget ad a komolyabb problémák négy szemközti megbeszélésére.
- Szülői értekezlet, alkalmat ad arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda házirendjével, elvárásaival, feladataival, valamint a szülők is elmondhassák észrevételeiket, javaslataikat.
- Családlátogatás alkalmával az óvodapedagógus megismerkedhet a gyermekek otthoni környezetével, körülményeivel.

- Szülők bevonása ünnepek, nagyobb séták, kirándulások megszervezésébe, rendezvények lebonyolításába, az óvoda alapítványi rendezvényeibe (pl. hagyományos játszóház, bál, gyermeknap, sportnap, stb.)
- Az óvoda lehetőséget ad a szülőknek a nyilvános dokumentumokba való betekintésre.

Az együttműködés alapelvei:

- Az együttműködés egyenrangú partneri viszonyban valósuljon meg.
- A szülő találjon az óvodapedagógusban támaszt, segítőtársat gyermeke fejlesztéséhez.
- Legyen biztosított az óvoda és a családi élet közötti folyamatosság.
- Az együttműködés a kölcsönös alkalmazkodásban is nyilvánuljon meg.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledjen minden családhoz.
- Az óvoda minden egyes családdal külön találja meg az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját.

Az óvoda és a bölcsőde:

Az óvoda szoros kapcsolatot tart fenn a bölcsődével, hiszen az óvodába lépés előtt, és az óvodai élet során meghatározó szerepet tölt be a gyermek életében.

Az együttműködés alapelvei:

- A bölcsődéből az óvodába történő átmenet legyen folyamatos és zökkenőmentes.
- A kapcsolat kialakításában, és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

Az együttműködés tartalma:

- Kölcsönös tájékoztatás és információ csere a gyermekek fejlődéséről.
- Óvodába kerülés előtt gyermekek meglátogatása a bölcsődében.
- Közös rendezvényeken való részvétel (játsszónap, Mikulás ünnep, stb).
- Elégedettségmérés.

Szülői munkaközösség

Az SZMK segítségével valósul meg a szülők érdekképviselése, így képesek a többi szülő véleményét, állásfoglalását képviselni és ezzel befolyásolni az intézmény döntéseit. A vezetőségbe olyan szülőket érdemes bevonni, aki mind a szülőkkel, mind az

óvópedagógusokkal képesek a közvetlen kapcsolat megteremtésére és a partnerként való együttműködésre.

Az SZMK tagjai évente kétszer kapnak meghívást az óvoda életével kapcsolatos megbeszélésre. Munkájukat a szülői munkaközösség éves munkaterve szerint végzik.

Az óvoda és az iskola:

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését.

Az együttműködés alapelvei:

- Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a nyitottság és az egymás munkája iránti bizalom és tisztelet.
- A gyerekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai élettel.

Az együttműködés tartalma:

- Kölcsönös érdeklődés az intézményben folyó nevelőmunkáról, nevelési törekvésekről.
- Tájékoztatás az iskola felé a gyermekek fejlődéséről, az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről.
- Iskolai látogatás során ismerkedés az iskolában folyó munkával, az ott dolgozó felnőttekkel.
- Közös nevelőtestületi értekezlet a tanítókkal.
- Látogatás az 1. osztályba.

Az óvoda és a speciális szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint a szociális ellátó rendszer kapcsolata (családsegítő központ, pedagógiai szakszolgálat).

Az együttműködés alapelvei:

- A szükséges információkhoz való hozzájutás biztosítása valamennyi érintett fél számára.
- A személyiségi jogok és az adatvédelmi törvény ide vonatkozó szabályainak figyelembe vétele.

Az együttműködés tartalma:

- A gyermekvédelmi feladattervben meghatározott módon történik.

Az óvoda és a közművelődési intézmények**Az együttműködés alapelvei:**

- Érvényesüljön a kölcsönös nyitottság az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolatában.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése az ott folyó különböző tevékenységek iránt. (pl. könyvtár, bábszínházi előadások, kiállítások stb.)
- A gyermekcsoportok részt vesznek különböző települési és regionális rendezvényeken.

Az együttműködés tartalma:

Különböző foglalkozások keretében ismerkedés a közeli intézmények épületével és funkciójával, bekapcsolódás az intézmény rendezvényeibe.

Az óvoda és a Tiszalúci Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködése:

Tiszalúcon működik a Tiszalúci Roma Nemzetiségi Önkormányzat, ezért nagyon fontos, hogy szoros kapcsolatot alakítsunk ki a kölcsönös tájékoztatás és segítségnyújtás érdekében.

Az együttműködés alapelvei:

- Fontos az intézménybe járó roma gyermekek szociális hátterének, problémáinak megismerése, a személyiségi jogok és az adatvédelmi törvény ide vonatkozó szabályainak figyelembe vételével.
- Együttműködésünk során érvényesüljön a bizalom, a tisztelet.

Együtt működés tartalma:

- Törekszünk a rendszeres kapcsolattartásra, a kölcsönös segítségnyújtás megvalósítására.
- Partnerek vagyunk közös pályázatokban, programokon való részvétellel.
- Szülők figyelmének felhívása a rendszeres óvodába járásra, növelve az esélyeket a későbbi zavartalan iskolakezdéshez.

Az óvoda és a külhoni magyar óvodák

Törekszünk a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre, tapasztalatcserére, információk megosztására.

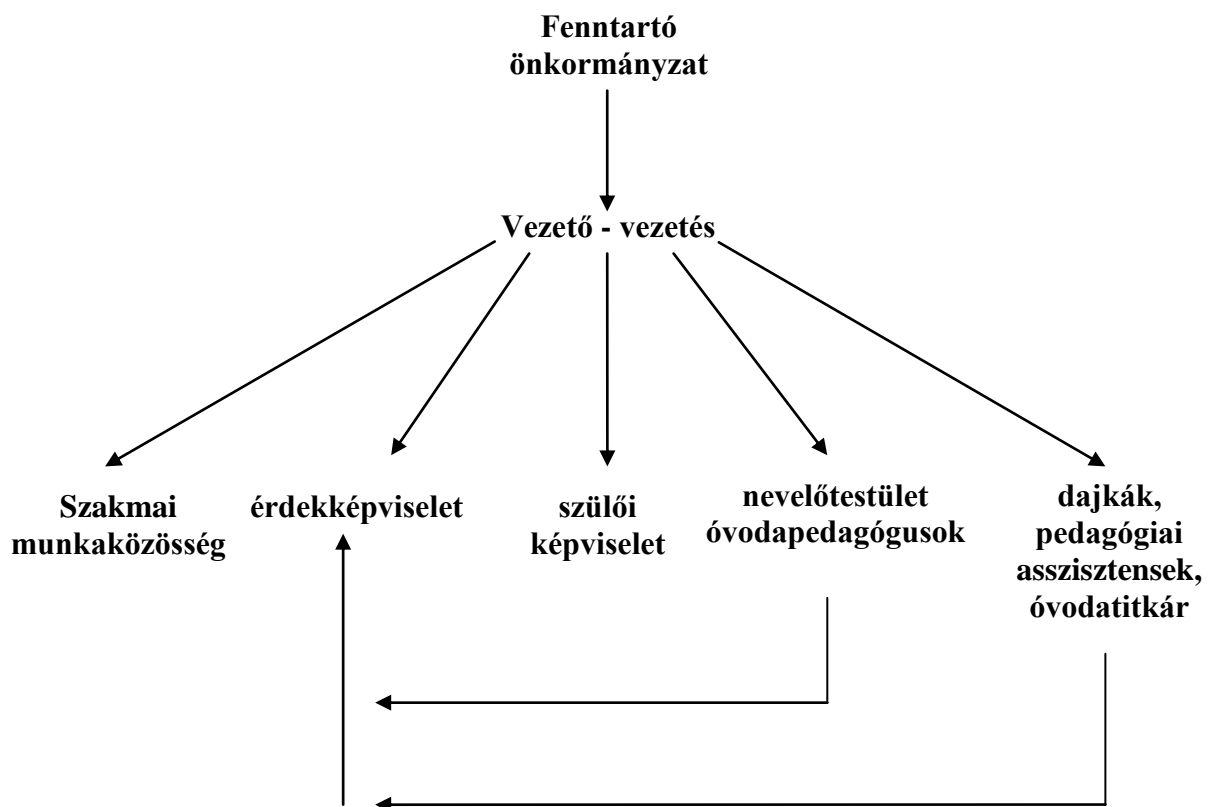
Az óvoda és az Oktatási Hivatal

Az intézmény törekszik az Oktatási Hivatallal és annak szervezeteivel való hatékony együttműködésre.

Intézményünk 2020- ban nyerte el az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet. A program célja, hogy támogassa a POK által szervezett szakmai tudás megosztást a jógyakorlatok, műhelymunkák bemutatásán keresztül.

XV. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

1. Az óvoda irányítási-szervezeti felépítése, szervezeti leírása

Az intézmény fenntartó szerve a települési önkormányzat, aki nyilvános pályázat kiírása után választja ki az intézmény igazgatóját. Az óvodaigazgató a nevelőtestülettel egyetértésben igazgatóhelyettest választ. Az igazgató és helyettese teljes körű felelősséggel tartozik az intézményért, eljár az érdekében, képviseli különböző szintereken, fórumokon.

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 69 §. (1) alapján A köznevelési intézmény igazgatója felel

- a) az intézmény szakszerű és törvényes működéséért, fenntartó által rendelkezésre bocsátott eszközök tőle elvárható gondossággal való kezeléséért – önálló költségvetéssel nem rendelkező intézmény kivételével – az intézmény gazdálkodásáért,
- c) dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály, kollektív szerződés, közalkalmazotti szabályzat nem utal más hatáskörébe,
- d) felelős az intézményi szabályzatok elkészítéséért,
- f) képviseli az intézményt.

Az igazgató és a helyettes munkamegosztás alapján irányítja a pedagógiai-szakmai, tanügy-igazgatási, munkáltatói és ügyviteli feladatokat. Az igazgató a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket. Az ellenőrzés az SZMSZ szerinti belső ellenőrzési terv szerint történik.

Az óvodaigazgató feladatai:

- felel az intézmény szakszerű és törvényes működéséért, fenntartó által rendelkezésre bocsátott eszközök tőle elvárható gondossággal való kezeléséért - önálló költségvetési intézmény igazgatójaként a gazdálkodásáért,
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a köznevelési intézményben foglalkoztatottak felett,
- dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály, kollektív szerződés nem utal más hatáskörébe,
- felelős az intézményi szabályzatok elkészítéséért,
- jóváhagyja az intézmény pedagógiai programját,
- képviseli az intézményt,
- felelős a KIR vezetéséért, statisztikai adatszolgáltatásért

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója felel:

- a pedagógiai munkáért,
- a nevelőtestület vezetéséért,
- a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítéséért, végrehajtásuk szakszerű megszervezéséért és ellenőrzéséért,
- önálló költségvetéssel rendelkező intézményként a rendelkezésre álló költségvetés alapján az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosításáért,
- munkaterv szerint az óvodai ünnepek megszervezéséért,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért,
- a nevelő és oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért,
- a szülői szervezetekkel való megfelelő együttműködésért,
- gyermekbaleset megelőzéséért,
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért,
- a pedagógus etika normáinak betartásáért és betartatásáért.

A nevelési-oktatási intézmény igazgatójának munkáját a nevelőtestület és a szülők közössége a vezetői megbízásának második és negyedik évében személyazonosításra alkalmatlan kérdőíves felmérés alapján értékeli. Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés az igazgató munkájának ellenőrzése és értékelése során a kérdőíves felmérés eredményét is figyelembe veszi.

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója munkaideje felhasználását és beosztását, az 5. mellékletben foglalt tanórák, foglalkozások megtartásának kötelezettségén kívül maga jogosult meghatározni.

Az igazgató helyettes teljes jogkörrel látja el az intézményi teendőket az igazgató akadályoztatása esetén az SZMSZ-ben meghatározottak szerint.

A nevelőtestület az intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve. Az óvoda nevelőtestülete a nevelési és oktatási kérdésekben, az intézmény működésével kapcsolatos ügyekben, valamint a jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyebekben véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik.

A nevelőtestület dönt:

- a pedagógiai program elfogadásáról,
- az SZMSZ elfogadásáról,
- az intézmény éves munkatervének elfogadásáról,
- az intézmény munkáját átfogó elemzések, értékelések, beszámolók elfogadásáról,
- a továbbképzési program elfogadásáról,
- a nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztásáról,
- a házirend elfogadásáról,
- az igazgatói pályázathoz készített vezetői programmal összefüggő szakmai vélemény tartalmáról,
- jogszabályban meghatározott más ügyekben.

A nevelőtestület véleményt nyilváníthat vagy javaslatot tehet az intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Ki kell kérni a nevelőtestület véleményét a külön jogszabályban meghatározott ügyekben.

Az óvodapedagógus a pedagógiai programnak megfelelően lássa el a munkakörében előírt feladatokat, az ezzel összefüggő teendőket, az óvoda működésével kapcsolatos egyéb munkákat a jogszabályokban rögzített munkaügyi előírások szerint, a meghatározott kötelező óraszámban, az óvodaigazgató irányításával és ellenőrzésével.

Személye legyen példaadó minta a nevelésben. Személyiségvonásaiban jelenjen meg az ember- és a gyermekszeretet, a pedagógiai optimizmus, az őszinteség, tapintat és empátia. Tartsa tiszteletben a gyermek méltóságát és emberi jogait. Beállítottságán, attitűdjén keresztül éreztesse a gyermekekkel szeretetteljes segítőkészségét.

Tapintatosan kapcsolódjon be a családi nevelésbe, tartsa tiszteletben a család szokásrendszerét, valláskultúráját, nevelési elveit. Etikusan kezelje a családról szerzett információkat, titoktartási kötelezettségét tartsa be.

Tekintse hivatásbeli kötelezettségének a gyermekvédelmi feladatok ellátását, a tehetséggondozást.

Különös felelősséggel foglalkozzon a hátrányos helyzetű és a nemzetiséghez tartozó gyermekekkel.

Az óvodapedagógus folyamatosan bővítse szaktudását, tájékozottságát. Legyen igénye az önművelésre, a szakmai továbbképzésekre, az ott szerzett ismereteket építse be pedagógiai munkájába, megszerzett ismereteit ossza meg a nevelőtestület tagjaival:

- belső tudásmegosztás
- hospitálások
- pályázatok.

Az óvodai munkaközösség az óvodapedagógusok igényei szerint, az óvodán belül létrejövő szakmai csoport.

Az óvodai szakmai munkaközösség célja: növelni és hatékonyan emelni a nevelési eredményeket, segíteni a folyamatos pedagógiai munkát, segíteni a minőség folyamatos javulását.

A nevelőtestület által javasolt témában a munkaközösségi vezető (akit a igazgató bíz meg) vagy az általa felkért óvodapedagógus készül fel. A munkaközösség fontos szerepet játszik az óvoda szakmai döntéseinek előkészítésében, jó hatásfokkal biztosíthatja a szakmai információáramlást, valamint segítheti az intézmény kapcsolatainak eredményes működését. Az óvodapedagógusok munkaközössége éves terv szerint működik.

Részt vesz a tanfelügyeleti feladatokkal kapcsolatos teendők ellátásában.

Az óvoda életébe a **dajkák, a pedagógiai asszisztensek és az óvodatitkár** is szorosan bekapcsolódnak, és közvetlenül segítik az óvodapedagógus munkáját.

Mivel folyamatosan kapcsolatuk van a gyermekekkel, így maguk is modelként szolgálnak, befolyásolják a nevelési légkört, a nevelés egész folyamatát. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat, pedagógiai asszisztenseket a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, értékelésébe.

Jogait és kötelességeit a munkaköri leírás és az óvoda működési szabályzata rögzíti a mindenkori hatályos jogszabályok alapján.

Az igazgató és nevelőtestület az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítsa ki, hogy az alkalmas legyen az óvodás korú gyermekek nevelésére.

Az óvoda önálló szervezet, az igazgató munkáját az **óvodatitkár** segíti, aki az intézmény adminisztrációs feladatai mellett a gazdasági, pénzügyi feladatokat (térítési díj számítása) is ellátja, a pénzügyi szabályzatokban foglaltak és a hatályos jogszabályok szerint.

Munkáját az igazgató irányításával végzi, az óvoda szervezeti működési szabályzata szerint.

Az óvoda valamennyi alkalmazottjának, a szülőknek, a fenntartóknak ismernie kell az alkalmazottak függőségi, mellérendeltségi és érdekegyeztetési viszonyait. Így minden érdekelt tudja a szervezet személyeinek kompetencia-határait.

XVI. TERVEZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE

Az óvoda által kötelezően használthasznált nyomtatványokról a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet ad iránymutatást, ennek megfelelően az óvodaigazgató és az óvodatitkár vezeti a felvételi előjegyzési naplót és az óvodai törzskönyvet.

Az óvodapedagógusok által kötelezően vezetett dokumentumok:

- a felvételi és mulasztási napló,
- az óvodai csoportnapló
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- étkezők nyilvántartása,
- egyéni fejlesztés és hátránykompenzálás,
- szükség esetén pedagógiai vélemény és vizsgálatkérők elkészítése (gyámhatósági, bírósági hivatalos megkeresésre, iskolaérettségi vizsgálatra, SNI gyanúja esetén, pszichológiai, illetve fejlődésbeli lemaradás esetén a szakszolgálat felé, az igazgató jóváhagyásával)

A dokumentumok naprakész vezetése minden óvodapedagógus kötelessége az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszerben.

A **csoportnapló** az óvoda „Érezd jól magad” nevű pedagógiai programjának alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. A csoportnaplót a nevelési év elején az intézmény igazgatója megnyitja, a nevelési év végén lezárja, melynek tényét aláírásával igazolja.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a pedagógiai program nevét, tartós távollét esetén a helyettesítő óvodapedagógus nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- a csoport éves nevelési tervét félévi és év végi értékeléssel
- szervezési feladatokat, tervezett programokat, ünnepeket, feljegyzéseket,
- a hivatalos csoportlátogatásokat,
- heti bontásban a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások tartalmi elemeit,
- egyéb foglalkozáson résztvevő gyermekek nevét, (logopédia, fejlesztő foglalkozás, hittan, SNI gyermekek egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs foglalkozása)
- gyermekcsoport általános balesetvédelmi felvilágosításának tényét, a tűzriadó próba időpontját, a résztvevők számát.

Az Óvodai felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

Az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszerben vezetett Óvodai felvételi és mulasztási naplóban szerepel az óvoda neve, OM azonosítója, címe, adott nevelési év és a csoport megnevezése.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a jogviszony kezdetét,
- óvodai igénybevétel kezdetét,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni elérhetőségét, telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot

- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermekek mulasztását naprakészen kell vezetni, az adatokat az adatvédelmi törvénynek megfelelően kell kezelni és tárolni.

Az étkezők nyilvántartását naprakészen kell vezetni, a hónap utolsó napján a havi összesítést el kell készíteni.

Mérés, értékelés, a fejlődés nyomon követése

A gyermekek óvodába lépésétől kezdve az óvodapedagógusok a megfigyelés, beszélgetés, cselekedtetés, közös tevékenység módszereit használva ismerik meg a gyermekeket, szereznek róluk információkat egyéni fejlettségüket tekintve.

Azokkal a gyermekekkel, akik tárgyév december 31-ig betöltik az 5 évet, október 31-ig egy képességmérés készül, amelyet az óvoda pedagógusai fejlesztőpedagógiai és továbbképzések tapasztalatai alapján állítottak össze az alábbi tartalommal:

1. Verbális emlékezet
2. Beszéd fejlettség, beszédhiba
3. Szem-kéz koordináció
4. Alak-háttér megkülönböztetése
5. Téri információ elrendezése
6. Alaklátás és téri helyzet
7. Mennyiségi viszonyok
8. Rajzkészség, színek ismerete

A képességmérés azon területekre terjed ki, amelyek napi megfigyeléssel nehezen követhetők.

Célja, hogy a gyermekek erősségei és fejlesztendő területei jól meghatározhatók legyenek, és segítsék az óvodapedagógust a gyermek differenciált, egyéni fejlesztési szükségletének támogatásában.

A tanköteles korú gyermekek a pedagógiai programunkban megfogalmazott „A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére” illetve a „Sikerkritériumok”-ban megfogalmazott kívánalmaknak megfelelően összeállított feladatsort végeznek el az iskolakészültség megállapítására.

Akinél a megfigyelések és a fejlődést nyomon követő dokumentáció alapján felmerül az iskolaéretlenség gyanúja, a vizsgálat elvégzésének határideje január 10., a többi nagycsoportos korú gyermek esetében március 31.

Területei:

1. Általános tájékozottság
2. Verbális emlékezet
3. Összefüggő beszéd
4. Szem-kéz koordináció, finommotorika
5. Irányok
6. Mennyiségi viszonyok
7. Vizuális ritmus
8. Alak-háttér
9. Alaklátás, térhelyzet
10. Testkép emberrajzzal
11. Szociális érettség:
  - autonómia
  - feladatértés
  - feladatvégzés
  - feladattartás
  - munkatempó
  - figyelem
  - együttműködés

Az óvodapedagógusok valamennyi megfigyelési, mérési tapasztalatot rögzítik a Gyermekek fejlődésének nyomon követése fül alatt, amely biztosítja a gyermekek fejlődésének nyomon követését az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszerben.

A szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszerben történik.

A megfigyelésekről, eredményekről az óvodapedagógusok a nevelési év végén beszámolót készítenek, melyeket felhasználunk a következő nevelési év, illetve az intézmény stratégiai terveinek elkészítésében.

TISZALÚCI ÖNÁLLÓ NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

EGYÉNI FEJLESZTÉS ÉS HÁTRÁNYKOMPENZÁLÁS

Készítette: Kocsis Krisztina
Verébné Lévy Beatrix

2013

Intézményünkben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas száma indokoltá teszi, hogy tudatosan, tervszerűen segítsük beilleszkedésüket, fejlesztésüket, integrálódásukat az óvodai gyermekcsoportokban. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek között sokan vannak, akik mindenre rácsodálkoznak, kevés tapasztalattal, ismerettel rendelkeznek. Feladatunk, hogy ezekben a gyermekekben felkeltsük a megismerési vágyat, pótoljuk a családi szocializáció esetleges hiányosságait, lehetőséget teremtsünk a hátránykompenzálásra.

I. ÓVODÁNK CÉLJA ÉS FELADATA HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉBEN

Óvodánk célja a gyermekek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex személyiségfejlesztés, szeretetteljes, gyermekközpontú légkörben. Célunk az iskolai életmódra való alkalmasság alakítása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlesztésén belül az alábbi feladatokat hangsúlyozzuk:

- Egészséges életmódra nevelés kiemelt hangsúlyos kezelése
- Gyermeki viselkedéskultúra alakítása
- Biztonságot nyújtó, derűs légkör kialakítása
- Hagyományok és szokások ápolása illetve fejlesztése
- Rendszeres óvodába járás
- A családból az óvodába való átmenet segítése
- Az alkalmazkodó képesség növelése mozgás, énekes-játék, népi játékok, néptánc segítségével

A szülők szemléletformálása nagyon fontos. A meggyőzés módszerével, a szülők számára is érhetővé kell tenni, hogy a tanulás, a tudás, társadalmi érték, ami a gyermekük jövője szempontjából nagyon fontos.

II. TEVÉKENYSÉGEK MEGSZERVEZÉSE

A lemaradást mutató gyermekek fejlesztésére, felzárkóztatására külön fejlesztő programot készítettünk. Az óvoda pedagógiai programját kiegészítve, de vele összhangban alkalmazzuk heterogén gyermekcsoportban. Egyénileg és mikro csoportos formában fejlesztjük a hátrányos helyzetű gyermekeket különböző tevékenységek biztosításával. A csoportokban az óvodapedagógusok havi bontásban rögzítik a fejlesztés tartalmát és feladatait. Fejlesztő programunkat tudatosan és következetesen alkalmazzuk, így reméljük, sikerül minél több hátrányos helyzetű gyermeknél elérnünk, hogy megtalálják önmagukat és helyüket a társadalomban.

Életmód:

A gyermekek közül többen ápolatlanul, nem évszaknak megfelelő ruházatban jönnek intézményünkbe. Közülük néhányan nem ismerik a WC használatát, WC-papírt. Nagyon tetszenek nekik a kis mosdók, a vízcsap, körömkefe. Eleinte sokat pancsolnak. Öltözködésnél, túlöltöztetettek, ezért eleinte többször kell őket figyelmeztetni arra, hogy ha melegük van, vegyenek le egy ruhadarabot. Étkezésnél kezdetben gondjaik vannak az evőeszközökkel, a szalvéta használatát hamar megtanulják. A pihenésnél, altatásnál azt tapasztaljuk, hogy nehezen alszanak el. Ennek oka, hogy az otthoni délutáni pihenés három-négy évesen elmarad. Az év eleji szülői értekezletünk gyakori témája az egészséges táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, ahová a védőnőt is meghívjuk, hogy tanácsaival segítse a szülőket.

Feladatok:

- köröm, fül, haj ruházat tisztaságára való figyelem felhívása, ellenőrzése
- fogkefe, fogkrém megismertetése és helyes használatának megtanítása
- változatos és rendszeres étkezéshez szoktatás, az ételek megnevezése
- evőeszközök helyes fogása, rendeltetésszerű használata, kulturált étkezés
- minden alkalommal szappannal történő kézmosás, szükség esetén körömkefe használata

Érzelmi nevelés, szocializáció:

A gyermekek óvodába érkezése idején célunk az érzelmi biztonság megteremtése, az új óvodai környezet megismertetése.

Feladatok:

- következetes szokásalakítás
- alapvető illemszabályok betartására nevelés
- differenciált, egyéni bánásmód alkalmazása
- olyan légkör kialakítása, amelyben tilos és elképzelhetetlen mások rovására tenni
- az együttműködés alapjainak megtanítása
- váljon értéküké az önzetlenség, a segítőkészség, a munkaszeretet és az igazmondás
- a folyamatos törődés, gondozás, szeretet, a társas kapcsolatokban való példamutatás biztosítása
- pozitív megerősítés, visszacsatolás

Munka:

Az óvodában a munkajellegű tevékenységeket játékos formában próbáljuk megszerettetni a gyerekekkel. Minden gyerek képességének megfelelő munkafeladatot kap, biztosítva a tapasztalatszerzés többféle lehetőségét. Fontos a tudatos szervezés, a gyermekekkel való példamutató együttműködés és a folyamatos pozitív megerősítés, a megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása. Munkajellegű játékos tevékenységek: önkiszolgálás, alkalmi megbízások önálló elvégzése, élősarok gondozása, segítség a felnőtteknek. Ezeket a tevékenységeket a gyermekek örömmel és szívesen végzik.

Anyanyelvi - kommunikációs nevelés:

Minden lehetőséget megteremtünk arra, hogy szeressenek és tudjanak beszélni, kérdéseik soha ne maradjanak megválaszolatlanul. Az anyanyelvi nevelés egész évben, minden tevékenységben jelen van, amit még anyanyelvi fejlesztő játékokkal gazdagítunk. Nagy hangsúlyt fektetünk a szókincsbővítésre, a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére, meséskönyvek nézegetésére.

Játék:

Óvodáskorban a játék a személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A játék során elsődleges teendők a játékeszközök megismertetése, megnevezése, használatának bemutatása, helyének megmutatása. A szegényes tárgyi környezetből érkező

gyermek kiváncsiságát hamar felkeltik a színes, hívogató játékok, de ez az érdeklődés ugyan olyan hamar el is múlik, mivel nem tudják, hogy ez mire való, hogyan kell vele játszani. Ahhoz, hogy a gyermekek megértsék és befogadják a játékhoz kapcsolódó szabályokat, erős érzelmi kapcsolatot kell kiépítenünk velük, melynek leghatékonyabb eszközei az ölbeli játékok.

Gyakorlójáték: Lehetőséget biztosítunk az óvodában lévő játékszerekkel, játékeszközökkel való ismerkedésre, a rendeltetésszerű használat elsajátítására, a funkciógyakorlásra, a tapasztalatszerzésre. Fontos az különböző anyagokkal való megismerkedés, azok tulajdonságainak megismerése, későbbi tevékenységekben azok kreatív felhasználása.

Konstruktív játék: Sokféle építőjáték biztosításával teremtjük meg a lehetőséget az ingerszegény környezetből érkező gyermeknek arra, hogy megtapasztalják a bennüket körülvevő környezet alakíthatóságának módját. Az építőjátékok alkalmasak olyan képességek fejlesztésére, mint a kézügyesség, szem-kéz koordináció, térlátás, színérzék, finommotorika.

Szerepjáték:

A gyermekek egyik legkedveltebb tevékenysége a szerepjáték. Az óvodában olyan lehetőséget teremtünk, amelyben a családi nevelés hiányosságait pótolni, a hátrányokat kompenzálni tudjuk, de a negatív élmények szorongásoldó feldolgozása is jelentős hatással bír. Ezek közben pontos képet kapunk a gyermekek kommunikációs fejlettségéről, otthonról hozott tapasztalatairól és ismereteiről, a fejlesztendő területekről. A szerepjáték elengedhetetlenül fontos a gyermekek kommunikációs –és kooperációs képességeinek fejlesztésében.

Dráma és bábjáték:

Az élmények kijátszásának másik lehetősége a dráma és bábjáték. Játék közben feloldódnak beszédgátlásaik. A szerep megjelenítése közben gyakorolják az összefüggő beszédet, gesztusokat, mimika használatát, fejlődik gondolkodásuk, képzeletük.

Szabályjáték: A szabályjáték a tanulás fontos módszere, lényege a szabály betartása. Igyekszünk a népi játékok tárházát felkutatni és azt a mindennapokba beépíteni. Megfigyeltük, hogy a gyermekek a mozgásos, udvari játékban érzik igazán jól magukat.

Amikor csak engedi az időjárás, igyekszünk minél több időt tölteni az udvaron, a szabadban.

09. hó	Anyag, tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés-verselés	Mese: A két kicsi bocs meg a róka Vers: Sim-sum fúj a szél	<ul style="list-style-type: none"> A rövid vers többszöri gyakorlása, megtanulása, hozzá kapcsolódó mozgásformákkal Mesehallgatáshoz fűződő szokásrendszer kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> A mesében rejlő tanulság megfogalm. Auditív emlékezet fejlesztése Hangsúlyérzék, ritmusérzék fejlesztése 	
Ének-zene, gyermektánc	Dalos játék: Lipem-lopom Mondóka: Elment apád... Piros alma... Zh: Csiribiri-csiribiri zabszalma...	<ul style="list-style-type: none"> Őszi szüretelő játékok megtanítása, gyakorlása a hozzá kapcsolódó mozgásformákkal Zenei élmény nyújtása Ismerkedés a ritmusbottal 	<ul style="list-style-type: none"> Egyenletes löktetés érzékeltetése ismert mondókán tapssal és mozgással 	
Rajzolás, festés, vizuális tevékenység	Barkácsoló tev.: Az évszaknak megfelelő természetes anyagokból, kukoricaszárból, csutkából állatok készítése	<ul style="list-style-type: none"> Feldarabolás után a gyerekek végzik az elemek összeállítását 	<ul style="list-style-type: none"> Szem – kéz koordináció, színérzék, fantázia fejlesztése 	
Környezetismereti tevékenységek	Óvodások vagyunk	<ul style="list-style-type: none"> Újra megszokjuk és megismerjük egymást és a csoportot Sokat tartózkodunk a szabadban, felfedezzük az óvoda udvarát 	<ul style="list-style-type: none"> Közösségi magatartás, alkalmazkodóképesség fejlesztése Irány és térérzék fejlesztése 	
Matematikai tevékenységek	Játék a színes ceruzákkal / halmazok képzése	<ul style="list-style-type: none"> Színes ceruzákat hegyezés közben különböző szempontok szerint csoportosítunk (szín, hosszúság, vastagság) 	<ul style="list-style-type: none"> Számlálás gyakorlása 5-ös körben Osztályozás műveletének gyak. Színism. tudatosítása, rögzítése 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Ki a gazdája? Ki van a takaró alatt? Nevek gyakorlása, névlánc 	<ul style="list-style-type: none"> Egymás nevének, jelének megismerése Beszoktatás segítése 	<p>A gyerekek váljanak képessé egymás megszólítására, jelük felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> Kapcsolatteremtő készség fejlesztése Kezdeti szorongások feloldása 	
Mozgás	Játék: Fogócska, bújócska, labdajáték	Ügyességi játékok játéka az udvaron	<ul style="list-style-type: none"> Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése Szabálytudat kialakítása, fejlesztése Térészlelés fejl. 	

10. hó	Anyag, tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Mese: Szutyjev: Az alma Vers: Sarkadi S.: Édes ősz	<ul style="list-style-type: none"> Irodalmi élmény nyújtása Évszakhoz kapcsolódó vers tanulása az ősze jellemző tulajdonságok kiemelése 	<ul style="list-style-type: none"> A mese tanulságának megfogalmazása Egyéni versmondásra ösztönzés-önbizalom erősítése Érzelmek és szociális képességek fejl. a mese eszközeivel 	
Ének-zene gyermektánc	Új: Fut, szalad a pejkó...(dal) Ism.: Lipem-lopom... Zh: Zeneovi : Népdalok kicsiknek	<ul style="list-style-type: none"> Lovacsázás, lassan ill. gyorsan Zenehallgatás befogadására szoktatás 	<ul style="list-style-type: none"> Tempóérzék fejlesztése (lassú-gyors fogalom pár megértetése) csiga és nyuszi báb segítségével 	
Vizuális nevelés	Őszi gyümölcsök mintázása	<ul style="list-style-type: none"> Só-liszt gyurma készítése A formázás lehetőségeinek megismertetése (gömbölyítés, sodrás, lapítás) 	<ul style="list-style-type: none"> Ismerkedés és tapasztalatszerzés a gyurma, mint anyag tulajdonságaival Tapintásos érzékelés fejlesztése Formaállandóság fejlesztése 	
Környezetismereti tevékenységek	Játék: <ul style="list-style-type: none"> Piacos játék Mit hozott Őszanyó? 	<ul style="list-style-type: none"> Gyümölcsök, zöldségek megnevezése, tapintása, ízlelése Fogalomalkotás: „gyümölcs”, „zöldség” 	<ul style="list-style-type: none"> Ízérzék fejlesztése Szín és formaérzék fejlesztése Szándékos figyelem fejlesztése 	
Matematikai tevékenysége	Halmazok összehasonlítása becsléssel és párosítással „Gyűjts sokat!” (őszi termékekkel) „Varázszacskó” (Őszi gyümölcsökkel)	<ul style="list-style-type: none"> A pár fogalmának tudatosítása Több, kevesebb, u.a. reláció fogalmának megismertetése, gyakorlása, játékba ágyazva 	<ul style="list-style-type: none"> Tapintásos észlelés fejlesztése a vizualitás kizárásával Keresztcsatornák fejlesztése Számlálás gyakorlása 	6-os körben
Fejlesztő játékok	Futások tempóváltással Játék: Babzsák -fogyasztó	<ul style="list-style-type: none"> Tapasztalatszerzés a gyors-lassú futásról 	<ul style="list-style-type: none"> Figyelem, reakciógyorsaság fejlesztése 	
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> Szerbusz játék Piacos játék 	<ul style="list-style-type: none"> Köszönjék meg, ha elkernek vagy megkapnak valamit Érkezés- távozás-kor köszönjenek 	<ul style="list-style-type: none"> Alapvető illemszabályok megism. Alkalmazkodóképesség, közösségi magatartás fejlődése 	

11. hó	Anyag, tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Mese: A tücsök és a hangya (diavetítés) Vers: Piros már a csipkebogyó	<ul style="list-style-type: none"> Mese és vers megszerettetésére nevelés Mesehallgatás, diavetítés szabályainak betartása 	<ul style="list-style-type: none"> Beszédkedv fokozása A mesében rejlő tanulság megfogalmazása Beszédkultúra fejlesztése 	
Ének-zene gyermekétanc	Új: Mint a madár (mondóka) Ism.: Piros alma... Elment apád... Lipem-lopom... Zh: Vivaldi: Négy évszak: Tél	<ul style="list-style-type: none"> Egyenletes lüktetés kifejezése mondókával, ritmushangszerek használatával (dob, cintányér, ritmusbot) 	<ul style="list-style-type: none"> Ritmusrészék fejlesztése, egyenletes lüktetés megéreztetése Ismerkedés a ritmussal Hallásfejlesztés: tiszta, szép daléneklés, egyéni szereplésre ösztönzés 	
Vizuális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> Terménybábok készítése Nyomdázás burgonyával 	<ul style="list-style-type: none"> Játék és barkácsolás az ősszel gyűjtött termésekkel A nyomdázás technikájának megismertetése 	<ul style="list-style-type: none"> Kéz ügyesség, fantázia, színérzék fejlesztése Tiszta, esztétikus munkavégzésre nevelés 	
Környezetismereti nevelés	Ismerkedés a község társadalmi környezetével Látogatás az orvoshoz, boltba, postára	<ul style="list-style-type: none"> Környezetvédelem: füst, zaj megfigyelése Gyalogos közlekedés szabályainak megbeszélése 	<ul style="list-style-type: none"> Illemtudó viselkedésre, környezetünk védelmére nevelés 	
Matematikai nevelés	Halmazok összehasonlítása: <ul style="list-style-type: none"> kisebb, nagyobb, ugyan annyi azonosságok, különbségek 	<ul style="list-style-type: none"> Játékok és egyéb tárgyak válogatása tulajdonságaik szerint. Válogatási szempontok megfogalmazása a nagyság, mint tulajdonság kiemelésére 	<ul style="list-style-type: none"> Figyelem, emlékezet, logikus gondolkodás fejlesztése Analízis-szintézis műveletének fejlesztése Számfogalom fejlesztése 	
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> Gimnasztikai gyakorlatok Játék: „Házatlan mókus” 	<ul style="list-style-type: none"> Gimnasztikai gyakorlatok végzése eszközzel (babzsák, kocka) 	<ul style="list-style-type: none"> Szabálytudat fejlesztése Mozgásos játékok megszerettetése Szem-láb koordináció fejlesztése 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Mit kóstoltál? Elvarázsolt zsákocská Hangposta Mit látsz, mit hallasz? 	<ul style="list-style-type: none"> Tapasztalják az érzékszervek fontosságát és szerepét a mindennapi kapcsolatban Testünk működésének játékos megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> Térészlelés, látási, hallási, tapintási, mozgásos észlelés fejlesztése A játékok segítségével mindenki számára lehetőséget biztosítunk a tapasztalatszerzésre 	

12. hó	Anyag, tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Betlehemes játék Pósa Lajos: Karácsonykor	<ul style="list-style-type: none"> Rövid pástortorjáték megtanulása, Jézus születésének megismertetése Népszokások megismertetése 	<ul style="list-style-type: none"> Szókincsbővítés: Betlehem, jászol, pásztorok, szerecsen, ima Szerepvállalással önbizalom erősítése, gátlások oldása 	
Ének-zene gyermektánc	Karácsonyi dalok tanulása a betlehemes játékhoz <ul style="list-style-type: none"> Kis karácsony... Karácsonynak éjszakáján... Zh.: Karácsonyi dalok cd-ről	<ul style="list-style-type: none"> Ünnepi hangulat teremtése Ünnephez fűződő dalok tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> Hallásfejlesztés: tiszta daléneklés, pontos szövegkiejtés Dallamfelismerés hangszerről 	
Vizuális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> Karácsonyi díszek készítése Ajándék készítése különböző technikákkal karácsonyra 	<ul style="list-style-type: none"> Nyírás, ragasztás gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> Finommotorika és díszítőérzék fejlesztése A saját kezűleg készített ajándék, az ajándékozás örömeinek tudatosítása 	
Környezetismereti nevelés	Karácsonyi előkészületek, népszokások (vendégvárás, adventi koszorú, betlehemezés...)	Beszélgetés az ünnepről, a roma karácsonyi szokásokról <ul style="list-style-type: none"> A munka megbecsülésének megvilágítása a csoport életében 	<ul style="list-style-type: none"> A „család” szó fogalmának mélyítése, tudatosítása Hagyományok tiszteltetése, szeretetere nevelés 	
Matematikai nevelés	Játék: Mi változott meg? <ul style="list-style-type: none"> csoportosítás tulajdonság alapján (gömbölyű, szögletes) 	<ul style="list-style-type: none"> Változatos játék során szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról 	<ul style="list-style-type: none"> Ismerkedés a síkmértani formákkal Alakítás, formaállandóság fejlesztése 	
Mozgás	Téli játékok: <ul style="list-style-type: none"> hóember építés hógolyózás szánkózás csúszkálás 	<ul style="list-style-type: none"> A tél örömeinek megszerettetése Nagyfokú mozgásigény kielégítése 	<ul style="list-style-type: none"> Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, egyensúlyérzék, térpercepció fejlesztése 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Add tovább! Mond tovább! Bizalomjáték Vakjáték Törjük, törjük a mákot 	<ul style="list-style-type: none"> Fejlődjenek a kialakult baráti kapcsolatok Tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítése 	<ul style="list-style-type: none"> Egymás elfogadására nevelés Alkalmazkodási képesség fejlesztése Gátlások oldása 	

01. hó	Anyagok, Tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	<ul style="list-style-type: none"> Találós kérdések Vers: Kányádi S.: Aki fázik Mese: Varga K: Téli lakoma	<ul style="list-style-type: none"> A téli erdő állatainak megismertetése Ismeretek bővítése a találós kérdések segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> Szókincsfejlesztés Auditív memória fejlesztése Természethez fűződő pozitív érzelmek mélyítése 	
Ének-zene gyermektánc	Új dalosjáték: <ul style="list-style-type: none"> Komatálat hoztam Mondóka: <ul style="list-style-type: none"> Dirmeg-dörmög Zh.: Hull a hó	<ul style="list-style-type: none"> Ritmuszenekar alakítása (dob, cintányér, csörgődob, triangulum) 	Ritmusérzék fejlesztése: egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása	
Vizuális nevelés	Téli képek készítése fotókartonra : <ul style="list-style-type: none"> festés rajzolás tépés nyírás, ragasztás 	<ul style="list-style-type: none"> Ábrázolási technikák megismertetése Olló használatának gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> Kéz és ujjak finommozgásának fejlesztése 	
Környezetismereti nevelés	Állatok: <ul style="list-style-type: none"> háziállatok vadon élő állatok 	<ul style="list-style-type: none"> Az ember szerepe az állatok gondozásában, etetésében Madáretetés, vadetetés fontossága 	Ismeretek bővítése: <ul style="list-style-type: none"> Játék az Állatok Világa – sorozat képkártyáival Ismerkedés az állatok kicsinyeivel 	
Matematikai nevelés	Téri viszonyok tapasztalása	<ul style="list-style-type: none"> Névtűk gyakorlása: alatt, felett, előtt, mögött, jobb, bal... 	<ul style="list-style-type: none"> Téri tájékozódó képesség fejlesztése Oldaliság fejlesztése játékos gyakorlatokkal 	
Mozgás	Kúszás, mászás, csúszás: <ul style="list-style-type: none"> „Találd meg a házad!” fogójáték 	Nagyfokú mozgásigény kielégítése	<ul style="list-style-type: none"> Gyorsaság, ügyesség fejlesztése Szabálytudat, kudarctűrő képesség fejlesztése 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Szólánc-játék Ki nincs velünk? Mi változott meg? Jegyezd meg a sorrendet! 	<ul style="list-style-type: none"> Rövid és hosszú távú emlékezet fejlesztése Figyelem terjedelmének növelése 	Önuralom, türelem, kudarctűrő képesség fejlesztése	

02. hó	Anyag, tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Vers: Gazdag E: A bohóc Mese: Farsang végén	<ul style="list-style-type: none"> A vers többszöri gyakorlása, megtanulása 	<ul style="list-style-type: none"> Belső képi világ, fantázia fejlesztése a mese eszközeivel Hangsúlyérzék, ritmusérzék fejlesztése 	
Ének-zene gyermektánc	Új dal: Brumm-brumm Brúnó Ég a világ haja hopp... Zh.: Nád a házam teteje	<ul style="list-style-type: none"> Farsangi dalokkal, táncokkal való ismerkedés A cigány tánc alapelemeinek kipróbálása 	<ul style="list-style-type: none"> Tánclépések, egyszerű táncmotívumok megtanítása saját énekre ill. népzénére Mozgáskultúra fejlesztése 	
Vizuális nevelés	Farsangi előkészületek: <ul style="list-style-type: none"> Farsangi szemüvegek Álarcok Bohócok készítése 	Farsangi hangulat megteremtése, ábrázolási technikák gyakorlása	<ul style="list-style-type: none"> Esztétikai érzék fejlesztése Alaklátás, formaállandóság fejlesztése 	
Környezeti mereti nevelés	Farsangi népszokások, népművészet, népviselet	<ul style="list-style-type: none"> Ismeretek bővítése: képeskönyv nézegetés, beszélgetés a magyar népművészetről, népviseletről 	<ul style="list-style-type: none"> Farsanghoz fűződő népszokások megismertetése 	
Matematikai nevelés	Tő és sorszámnevek 7-es körben	<ul style="list-style-type: none"> Tőszámlálás, sorszámlálás gyakorlása játékos szituációkban Játék: Vendégvárás 	<ul style="list-style-type: none"> Sorba rendezés, sorakoztatásra való képesség fejlesztése Számfogalom fejlesztése 7-es körben 	
Mozgás	„Ki lesz az első?” játékos sorversenyek	<ul style="list-style-type: none"> Sorversenyek padon mászással, kúszással, csúszással Harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Kudarccal elviselésére nevelés Aktivitás, ügyesség fejlesztése Kitartásra nevelés 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Varázspárna Fészekrakó Mozgásos-relaxációs játékok 	<ul style="list-style-type: none"> Relaxálást, lazítást, koncentrációt elősegítő játékok kezdeményezése Nyugodt légkör megteremtése 	<ul style="list-style-type: none"> Koncentrációs készség fejlesztése Lazítás érzésének átélése 	

03. hó	Anyag, Tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetősége	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Mese: Holle anyó Vers: Osvát E: Három cimbora	<ul style="list-style-type: none"> A mese feldolgozása kérdésekkel Milyen tulajdonságok különböztetik meg a szorgalmas embert a lustától? stb. 	<ul style="list-style-type: none"> A jó-rossz, helyes-helytelen elkülönítése a mese segítségével Szorgalmas, jó magaviseletre nevelés 	
Ének-zene gyermektánc	Ism.: Fut, szalad a pejkő Brumm, brumm Brúnó Csiga, biga... Nyuszi ül a ... Ú: Beültettem kiskertemet Zh.: Vivaldi: Tavasz	<ul style="list-style-type: none"> Éneklés halkán, hangosan, lassan, gyorsan, bábokat mozgatva egyenként is (nyuszi, csiga, maci) 	Ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés <ul style="list-style-type: none"> Gyakorolják az ismert dalos játékokon a lassú-gyors, halk-hangos ellentét párokat Egyéni éneklésre ösztönzés 	
Vizuális nevelés	Tavaszi virágok különböző technikákkal	<ul style="list-style-type: none"> ábrázolási technikák gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> finommotorika, forma és arányérzék fejlesztése Tiszta esztétikus, munkavégzésre nevelés Helyes ecsetkezelés gyakorlása 	
Környet-ismereti nevelés	Tavaszi ébredése, tavaszvárás	<ul style="list-style-type: none"> képek válogatása tavaszi képekből, tábló készítése 	<ul style="list-style-type: none"> Ismeretek bővítése az évszokról A tavaszi időjárás és természet jellegzetes jegyeinek megfigyelése 	
Matematikai nevelés	Halmazokkal kapcsolatos műveletek: <ul style="list-style-type: none"> egyesítés bontás 	A bontás gyakorlása játékos módon: <ul style="list-style-type: none"> horgász játék nyúl-farkas játék 	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatosan felfedeztetjük a rész-egész viszonyát válogatások, mennyiségek bontása, egyesítése során. Problémamegoldó képesség fejlesztése 	
Mozgás	Labdagyakorlatok <ul style="list-style-type: none"> elkapás dobás gurítás labdavezetés 	<ul style="list-style-type: none"> Labdagyakorlatok végzése párokban Játék: Kidobó (versenyszellem fejlesztése) 	<ul style="list-style-type: none"> Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése Keresztesatornák fejlesztése Szemmozgás tudatos kontrolljának fejl. 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Mit mond a kis robot? Papagájjáték Távíratjáték 	Verbális kommunikációt elősegítő játékok kezdeményezése minden gyermek számára biztosítunk megszólalási lehetőséget	<ul style="list-style-type: none"> Figyelem-összpontosítás fejlődése Kommunikáció elősegítése lassúbb, gyorsabb beszédtempó gyakorlása Emlékezet fejlesztése 	

04. hó	Anyag, Tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Mese: Mese a nyusziról (Kassai E. nyomán) Vers: Kassai E.: Húsvét (locsolóvers)	<ul style="list-style-type: none"> Népköltészetből rövid mese eljátszása bábokkal Bábok mozgatása, állatok hangjának, mozgásának utánzása Locsolóvers tanítása 	<ul style="list-style-type: none"> Metakommunikációs készségek fejlesztése Figyelemösszpontosítás a mese szövegének megértésére Hangosan tagoltan verseljenek 	
Ének-zene gyermekétanc	<ul style="list-style-type: none"> Hopp mókuska Cifra palota Tekeredjen a kígyó Zh.: Fonó zenekar (Youtube)	<ul style="list-style-type: none"> Tavaszi dalokkal ismerkedés – dalos játékok megtanulása, gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> Hallásfejlesztés, tiszta, szép daléneklés, önálló éneklésre ösztönzés Dallamvisszhang játékok Népi játékok, hagyományok ápolása 	
Vizuális nevelés	Kifújtt tojások festése	Tojásfestés hagyományok alapján (hagymahéj, dióbél)	<ul style="list-style-type: none"> Színérzék, díszítőérzék fejlesztése Önálló elképzelések megvalósítása, fantázia, kreativitás fejlesztése Hagyományok ápolására nevelés 	
Környezetismereti nevelés	Húsvéti előkészületek: <ul style="list-style-type: none"> Locsolkodás az oviban 	népszokások, hagyományok felelevenítése könyvek, videók segítségével Játék: Vendégvárás, locsolkodás	<ul style="list-style-type: none"> vendéglátási szokások megismerése vendégvárás játékok kezdeményezésével Ünnepi ételek megismertetése 	
Matematikai nevelés	Síkmértani formák	Játék a logikai készlettel (síkmértani formák megnevezése, tulajdonságainak megfigyelése)	<ul style="list-style-type: none"> Alaklátás, formaállandóság fejlesztése Osztályozás, rendezés műveletének gyakorlása 	
Mozgás	Udvari játékok: bújócska, járás mókusdobon, mászás kötélletrén	Az eddig ismert mozgásanyag gyakorlása sok játékkal	<ul style="list-style-type: none"> Fizikai állóképesség fejlesztése Nagymozgások fejlesztése Téri irányok gyakorlása Testi képességek fejl. 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> Meselánc Varázslójáték Közös fa rajzolása 	Játékok kezdeményezése az együttműködési készség kialakítása, fejlesztése céljából	Konfliktushelyzetben társaikkal tudjanak megegyezni, szociálisan éretté válnak az iskolára	

05. hó	Anyag, Tevékenység	Megvalósítás, feladat	A fejlesztés lehetőségei	Részt vettek:
Mesélés, verselés	Bartócz I: Anyák napja	Anyák napi vers tanítása <ul style="list-style-type: none"> • egyéni versmondásra ösztönzés, önbizalom erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> • a szeretet és összetartás érzésének erősítése az irodalom eszközeivel • Kérdéskultúra fejlesztése 	
Ének-zene, gyermektánc	<ul style="list-style-type: none"> • Iglice szívem • Ispiláng, ispiláng • Örömnépe... Zh.: Anyák napi dalok CD-ről	<ul style="list-style-type: none"> • Dalok, anyák napi dalok, dalos játékok gyakorlása • tánctanulás az eddig tanult mozgásformák felhasználásával 	<ul style="list-style-type: none"> • Ritmusérzék fejlesztése: ritmusmotívumok tapsolása, visszhangjáték • mozgáskultúra fejlesztése gyermektáncal • zenei ízlés fejlesztése 	
Vizuális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> • Szélforgó készítése • Papírsárkány készítése • Anyák napi ajándék készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Ábrázolási technikák gyakorlása (hajtogatás, nyírás, ragasztás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kéz és ujjak finommozgásának fejlesztése • Esztétikai érzék fejlesztése 	
Környezeti ismereti nevelés	Séta a Takta partra	<ul style="list-style-type: none"> • Rovarok, bogarak, madarak életmódjának megfigyelése • Távcső, nagyító használata 	Ismeretek bővítése megfigyeléssel (rovarok, bogarak, madarak megnevezése, életmódjának megfigy.)	
Matematikai nevelés	Nyitott és zárt vonalak megkülönböztetése (hosszabb-rövidebb)	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenes, görbe formákkal, vonalakkal való ismerkedés • A hosszabb, rövidebb, ugyan olyan hosszú fogalmának megism. • Becslés, összemérés 	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelőképesség, összehasonlító képesség fejlesztése • Ok-okozati reláció felismerésének fejlesztése • Formaészlelés fejl. 	
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> • Egyensúlyozó járás udvari játékszereken • Távolugrás a homokozóban • Ugróiskola 	A játékidő legnagyobb részét szabadtéri játékokkal, mozgással töltjük.	<ul style="list-style-type: none"> • Szem-láb koordináció fejlesztése • Erő, ügyesség fejlesztése • Kitartásra nevelés 	
Fejlesztő játékok	<ul style="list-style-type: none"> • Grimaszjáték • Tükörjáték • Kövesd a mozdulatot • Mese néma játékkal • Találd ki mit csinállok? 	Nonverbális kommunikációt segítő játékok kezdeményezése. Cél: felszabadultabbak, nyitottabbak legyenek, oldódjanak gátlásaik	<ul style="list-style-type: none"> • Képzelet, fantázia, kreativitás fejlesztése • Önmaguk elfogadásának és elfogadtatásának elősegítése 	

Az anyag, tevékenység tartalma a gyermekek fejlettségétől függően, óvodapedagógusi kompetencia szerint változhat.

XVII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A módosított pedagógiai program érvényességi ideje: ..... év ..... hó ..... naptól.

Évente el kell végezni a pedagógiai program megfelelőségi, illetve 4 évenként tartalmi szempontból történő vizsgálatát.

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai

kötelező:

- jogszabályváltozás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás

lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- az intézményt érintő lényeges változások esetén

A pedagógiai program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását – a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50 % +1 fő támogatásával lehet kezdeményezni.

A pedagógiai program nyilvánossága:

- az intézmény irattárában,
- Oktatási Hivatal honlapján,
- óvodapedagógusoknál,
- az óvoda facebook oldalán,
- az óvoda épületében kifüggesztve.

XVIII. LEGITIMÁCIÓS NYILATKOZATOK

A Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete az intézmény pedagógiai programját elfogadja.

Tiszalúc, ... év ..... hó ..... nap

.....

A Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Szülői Munkaközösségének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Tiszalúc, ... év ..... hó ..... nap

.....

A Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2025. augusztus 25-én elfogadott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Tiszalúc, ... év ..... hó ..... nap

.....

A Tiszalúci Önálló Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde vezetőjeként az „Érezd jól magad” pedagógiai programot jóváhagyom.

Tiszalúc, ... év ..... hó ..... nap

.....
Tiszaluc